

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

**Politická debata o otázce volného pohybu osob ve
Spojeném království mezi lety 2010 a 2016**

Bakalářská práce

Autor práce: Šárka Janáková

Studijní program: Mezinárodní teritoriální studia

Vedoucí práce: Mgr. Jan Váška, Ph.D.

Rok obhajoby: 2019

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 9. května 2019

Šárka Janáková

Bibliografický záznam

JANÁKOVÁ, Šárka. *Politická debata o otázce volného pohybu osob ve Spojeném království mezi lety 2010 a 2016*. Praha, 2019. 55 s. Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut mezinárodních studií. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Jan Váška, Ph.D.

Rozsah práce: 76 878 znaků

Anotace

Bakalářská práce se zabývá analýzou vývoje postojů čtyř hlavních politických stran ve Spojeném království vůči otázce volného pohybu osob mezi lety 2010 a 2016. Těmito stranami jsou Konzervativní strana, Labouristická strana, Strana nezávislosti Spojeného království a Liberálně demokratická strana. Analýza posunu postojů probíhá na základě studia volebních programů a projevů čelních představitelů jednotlivých politických stran. Pro lepší komparaci postojů napříč zvolenými stranami identifikuje práce také dominantní tematické rámce.

Annotation

The Bachelor thesis analyses the evolution of attitudes of four main political parties in the United Kingdom towards the issue of free movement of people between the years 2010 and 2016. These political parties are the Conservative Party, Labour Party, United Kingdom Independence Party and the Liberal Democrats. The analysis is based on a study of parties' manifestos and speeches of their leaders. For a better comparison of political parties' attitudes, the thesis works also with the dominant thematic frames.

Klíčová slova

Volný pohyb osob, Spojené království, Evropská unie, Konzervativní strana, Labouristická strana, Strana nezávislosti Spojeného království, Liberálně demokratická strana

Keywords

Free movement of people, United Kingdom, European Union, Conservative Party, Labour Party, United Kingdom Independence Party, Liberal Democrats

Title

Political Debate about the Issue of Free Movement of People in the United Kingdom between the Years 2010 and 2016

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucímu své bakalářské práce Mgr. Janu Váškovi, PhD. za jeho cenné rady, připomínky a pomoc při psaní této práce. Zároveň bych ráda poděkovala své rodině za jejich podporu během studia.

Obsah

Úvod	3
Metodologie a struktura práce	4
Rozbor použité literatury	6
1 Volný pohyb osob v kontextu britského členství v Evropské unii	8
1.1 Audit rozdělení kompetencí.....	10
1.2 Renegociace britského členství v Evropské unii mezi lety 2015 a 2016.....	11
1.3 Referendum o vystoupení Spojeného království z Evropské unie	13
2 Imigrace z Evropské unie do Spojeného království	15
3 Analýza postojů britských politických stran k otázce volného pohybu osob mezi lety 2010 a 2016	17
3.1 Postoj Konzervativní strany.....	17
3.1.1 Všeobecné volby v roce 2010	17
3.1.1 Konec přechodného období pro Bulharsko a Rumunsko.....	18
3.1.2 Volby do Evropského parlamentu 2014.....	19
3.1.3 Všeobecné volby v roce 2015	20
3.2 Postoj Liberálně demokratické strany.....	22
3.2.1 Všeobecné volby v roce 2010	22
3.2.2 Konec přechodného období pro Bulharsko a Rumunsko.....	23
3.2.3 Volby do Evropského parlamentu 2014.....	23
3.2.4 Všeobecné volby v roce 2015	25
3.3 Postoj Labouristické strany.....	25
3.3.1 Všeobecné volby v roce 2010	25
3.3.2 Konec přechodného období pro Bulharsko a Rumunsko.....	26
3.3.3 Volby do Evropského parlamentu 2014.....	27
3.3.4 Všeobecné volby v roce 2015	28
3.4 Postoj Strany nezávislosti Spojeného království	29
3.4.1 Všeobecné volby v roce 2010	29
3.4.2 Konec přechodného období pro Bulharsko a Rumunsko.....	30
3.4.3 Volby do Evropského parlamentu 2014.....	31
3.4.4 Všeobecné volby v roce 2015	32
4 Srovnání postojů britských politických stran a jejich dominantních tematických rámců	33
Závěr	37

Summary	39
Použitá literatura	41
Primární zdroje	41
Literatura – odborné knihy a články	44
Elektronické zdroje	46

Úvod

Tato bakalářská práce se zabývá politickou debatou o otázce volného pohybu osob ve Spojeném království mezi lety 2010 až 2016. Právo na volný pohyb osob umožňuje občanům Evropské unie se nejen volně pohybovat na území EU, ale zároveň jim dává právo v jiných členských státech i žít, pracovat či studovat. Toto právo patří mezi základní kameny jednotného trhu EU a celkově i evropské integrace. Od roku 2004, kdy došlo k významnému rozšíření členské základny Evropské unie, došlo zároveň i velkému nárůstu počtu imigrantů přicházejících z jiných členských států EU do Spojeného království. To se nakonec promítlo nejen ve veřejné debatě, ale i v debatě v rámci hlavních politických stran Spojeného království. Na počátku roku 2010 vztah jednotlivých britských politických stran k otázce volného pohybu příliš nerezonoval v politické debatě, i přesto, že v důsledku hospodářské krize výrazně vzrostla nezaměstnanost. Postupem času ale toto téma rapidně získalo na důležitosti a začalo více zaznívat ve vyjádřeních jednotlivých stran. Studované časové období je vymezeno všeobecnými volbami, které se konaly v roce 2010 a sahá až k debatě o tomto tématu během předvolební kampaně pro rok 2015 a v některých případech i do období po ní. Práce se z důvodu rozsahu nezabývá postoji stran během kampaně referenda o vystoupení země z Evropské unie, které proběhlo na konci června z roku 2016. Práce se zároveň soustředí pouze na čtyři hlavní politické strany působící ve Spojeném království v daném období, a to Konzervativní stranu, Liberálně demokratickou stranu, Labouristickou stranu a Stranu nezávislosti Spojeného království.

Důvodem, proč se práce zabývá vybraným tématem, je ten, že právě otázka volného pohybu osob se stala stěžejním tématem v rámci renogociace členství Spojeného království v Evropské unii a zároveň také později v kampani před referendem o vystoupení země z Evropské unie. Tato práce se však snaží představit pohled na danou problematiku ze širšího spektra, jelikož se soustředí na analýzu posunu postoje hned čtyř hlavních politických stran ve Spojeném království skrze studium stranických vyjádření v určených časových milnících. Tímto způsobem může dojít k lepšímu zhodnocení posunu postojů jednotlivých stran v rámci zvoleného časového období a následné komparaci těchto přístupů.

Cílem této práce je analyzovat vývoj postojů čtyř hlavních britských politických stran vůči otázce volného pohybu osob v daném časovém období, identifikovat dominantní tematický rámec postojů jednotlivých stran a na jeho základě komparovat vyjadřované přístupy. Práce se snaží odpovědět na otázku, jak a proč se změnil vyjadřovaný postoj a

rétorika jednotlivých stran vůči otázce volného pohybu osob a jaké byly mezi stranami rozdíly v tomto vyjadřovaném postoji. Tezí této bakalářské práce je, že mezi lety 2010 a 2016 došlo u všech studovaných stran k posunu ve vyjadřovaném postoji ohledně otázky volného pohybu osob a u všech stran nabralo toto téma na prominentnosti, přičemž vyjadřovaný postoj se napříč stranami lišil ve svém dominantním tematickém rámci. K posunu v postojích došlo v důsledku nárůstu popularity Strany nezávislosti Spojeného království a tlaku britské veřejnosti na řešení situace s rostoucí mírou imigrace do země.

Metodologie a struktura práce

Analýza postojů jednotlivých politických stran probíhá na základě kvalitativní obsahové analýzy volebních programů a projevů hlavních představitelů těchto stran ve zvolených milnících daného období. Těmito milníky jsou všeobecné volby v květnu roku 2010, blížící se konec přechodné doby pro Bulharsko a Rumunsko na přelomu let 2013 a 2014, volby do Evropského parlamentu v roce 2014 a všeobecné volby v roce 2015. V daných časových milnících hodnotí práce vyjádřený postoj politické strany vůči svobodě pohybu osob na pětistupňové škále negativní až pozitivní, přičemž šestým zvoleným stupněm je, že se vybrané vyjádření o problematice volného pohybu osob nezmiňuje. Jako negativní jsou považovány postoje, jejichž cílem je kompletně zrušit právo na svobodu pohybu osob, jako spíše negativní jsou poté určena vyjádření, jejichž cílem je skrze reformy dosáhnout snížení počtu příchozích imigrantů ze členských států EU. Vyjádření s neutrálním postojem se sice zmiňují o problematice volného pohybu osob, ale nezauímají vůči ní žádné explicitní stanovisko a nenavrhují žádná řešení. Jako spíše pozitivní jsou poté charakterizována vyjádření navrhuující určité reformy týkající se imigrantů z EU, jejichž proklamovaným cílem je však upravit určitá pravidla a ne dosáhnout snížení počtu těchto imigrantů. Mezi vyjádření s pozitivním postojem jsou pak zahrnuta ta, která se primárně soustředí na benefity, které volné pohyby osob Spojenému království přináší a usilují pouze o drobné reformy, které by v důsledky měly pozitivně ovlivnit život samotných imigrantů z EU.

Kromě určení stupně vyjadřovaného postoje dané politické strany na škále negativní až pozitivní, je u jednotlivých období určována také prominentnost otázky volného pohybu osob. Škála prominentnosti se skládá ze čtyř stupňů – chybí, nízká, střední a vysoká. Přičemž míra prominentnosti ukazuje, jak důležitou roli hrála otázka volného pohybu osob ve stranických vyjádřeních vůči problematikám Evropské unie a imigrace. Nízký stupeň znamená, že byla problematika svobody pohybu zmíněna jen okrajově, střední stupeň poté naznačuje,

že problematika zaujímala určitou část debaty týkající se EU a imigrace, a vysoké stupeň naznačuje, že téma volného pohybu osob bylo v této debatě jedním z nejdůležitějších témat.

Spolu s prominentností se v další části práce soustředí na identifikaci dominantních tematických rámců vyjádření jednotlivých stran. Díky škále negativity/pozitivity a prominentnosti je možné analyzovat, zda u jednotlivých politických stran došlo v daném časovém období k posunu vyjadřované rétoriky vůči otázce volného pohybu osob. Cílem určení rámce dominujícího jednotlivým postojům je pak lepší komparace vyjadřované rétoriky napříč zvolenými politickými stranami. Při rámování v tomto případě dochází k výběru jednoho nejdůležitějšího aspektu, kterým je zastřešeno převažující vyznění daného vyjádření, přičemž zdůrazněním jednoho aspektu se ostatní informace dostávají do pozadí.¹ Jinými slovy představuje rámec v kontextu této práce téma převažující v daném vyjádření politické strany a díky jeho identifikaci dochází ke shrnutí většího množství informací na základě tematické souvislosti do jednotného stylu.² Zároveň lze tyto rámce často využít i k specifikaci cílů a určitých zájmů, či dokonce prostředků k dosažení těchto cílů.³ Rámec daného vyjádření pak zároveň může definovat i téma, kterého se lidé nejvíce povšimnou, a které ovlivňuje celkové chápání dané problematiky.⁴

První kapitola této bakalářské práce se zabývá otázkou volného pohybu osob v historickém kontextu britského členství v Evropské unii, s důrazem na události studovaného období mezi lety 2010 a 2016, během nichž byla otázka volného pohybu nejdiskutovanější. Těmito událostmi jsou audit přerozdělení kompetencí a renegociace členství Spojeného království v Evropské unii. Tato kapitola se zároveň okrajově věnuje i výsledkům referenda o vystoupení země z EU. Druhá kapitola se soustředí na imigraci ze členských států Evropské unie do Spojeného království, přičemž se zabývá nejen počtem příchozích občanů EU, ale i důvody jejich příchodu a následně i postojem britské veřejnosti vůči otázce volného pohybu osob na základě průzkumů z roku 2015.

Třetí kapitola se věnuje analýze postojů jednotlivých britských politických stran vůči otázce volného pohybu osob. Podkapitoly jsou věnovány jednotlivým politickým stranám,

¹ ENTMAN, Robert M. Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm. *Journal of Communication* [online]. 1993, 43(4), 51–58. ISSN 0021-9916, 1460-2466 [cit. 2019-05-08], s. 55.

² MAURITS VAN DER VEEN, A. The purpose of the European Union: Framing European integration. In: *The political economy of European integration: theory and analysis*. London ; New York: Routledge, 2005, s. 91.

³ MAURITS VAN DER VEEN, A. The purpose..., s. 91.

⁴ ENTMAN, Robert M. Framing..., s. 54.

přičemž jsou rozděleny s ohledem na zvolené milníky daného časového období. Analyzována jsou většinou alespoň dvě vyjádření, volební program či projev hlavního představitele strany, přičemž dochází k zařazení stranou vyjadřovaného postoje do již zmíněné škály negativní až pozitivní. Zároveň jsou u jednotlivých vyjádření vždy představena navrhovaná opatření týkající se dané problematiky, na základě nichž je možné analyzovat intenzifikaci problematiky v daném časovém období. Na základě představených postojů jsou identifikovány tematické rámce dominující postoji politických stran vůči otázce volného pohybu osob. Těmto rámcům se specificky věnuje čtvrtá kapitola, která tyto rámce představuje a zároveň je srovnává napříč zvolenými politickými stranami. V závěru jsou zmíněna hlavní zjištění této bakalářské práce s ohledem na stanovené výzkumné otázky a hypotézu.

Zároveň je nutné zmínit, že tato bakalářská práce v některých kapitolách vychází a navazuje na ročníkovou práci s názvem „Pozice otázky volného pohybu osob v rámci renegociace členství Spojeného království v Evropské unii (2015 – 2016)“. Zmíněná ročníková práce byla vypracována v roce 2018 stejnou autorkou jako tato bakalářská práce.

Rozbor použité literatury

S ohledem na aktuálnost a povahu zvoleného tématu využívá práce převážně primární zdroje. Knižní zdroje a odborné články jsou využity zvláště v prvních dvou kapitolách této práce. V první kapitole věnující se roli otázky volného pohybu osob v kontextu britského členství v Evropské unii vychází práce ze zdrojů zabývajících se celkově členstvím Spojeného království v EU a dále z dokumentů, které se detailněji zabývají tématem auditu rozdělení kompetencí a renegociací členství země v EU. Právní základ volného pohybu osob v rámci Evropské unie je představen na základě knihy od Bohumila Pikny *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva prizmatem Lisabonské smlouvy z roku 2010*. Mimo to práce čerpá také okrajově z knihy Marka Garnetta a Philipa Lynche *Exploring British politics* a z knihy Andrewa Geddesa *Britain and the European Union*.

Důležitým zdrojem v části týkající se auditu rozdělení kompetencí je zpráva britské vlády zabývající se oblastí svobody pohybu (*Review of the Balance of Competences between the United Kingdom and the European Union – Single Market: Free Movement of Persons*). V oblasti renegociace poté tato bakalářská práce vychází z různých typů dokumentů, z nichž nejdůležitějším je znění vyjednané dohody ve verzi *Draft Decision of the Head of State or Government, meeting within the European Council, concerning a New Settlement for the*

United Kingdom within the European Union, poskytnuté Evropskou radou ze dne 19. února 2016. První kapitola také částečně vychází z výsledků analýzy Sofie Vasilopoulou z roku 2016 představené v článku *UK Euroscepticism and the Brexit Referendum*.

Druhá kapitola vychází v části zabývající se imigrací ze členských států Evropské unie do Spojeného království hlavně z dat *Migration Observatory*, která poskytuje data o migraci ve Spojeném království a působí na univerzitě v Oxfordu. Druhá část kapitoly věnující se pohledu veřejnosti na tuto problematiku je založená na průzkumu společnosti *YouGov* a na výzkumu doktorky Sofie Vasilopoulou shrnuté v jejím článku *Mixed feelings: Britons' conflicted attitudes to the EU before the referendum* z roku 2015.

Zbylé dvě kapitoly se pak věnují analýze primárních zdrojů týkajících se postojů vybraných politických stran vůči otázce volného pohybu osob. Těmito zdroji jsou volební programy Konzervativní, Labouristické a Liberálně demokratické strany a Strany nezávislosti Spojeného království pro všeobecné volby konané v letech 2010 a 2015 a pro volby do Evropského parlamentu z roku 2014. Analyzovány jsou také projevy čelních představitelů zvolených stran, přičemž kde tomu bylo možné, vychází práce z přepisů daných projevů. Tyto přepisy jsou čerpány z různých zdrojů, mimo jiné z webových stránek britské vlády, archivů přepisů politických projevů *UKPOL* a *British Political Speech*, a také ze záznamů v internetových denících například *BBC* a *The Guardian*. Analýza postoje Strany nezávislosti Spojeného království je v několika případech kvůli absenci přepisů založena na videozáznamech daných projevů. K interpretaci posunu postojů jednotlivých politických stran využívá práce několika různých akademických článků. U Konzervativní strany je to článek od Thomase Milтона s názvem *Renegotiating the European Union's free movement and social security coordination policies: Britain's approaches and interests* z roku 2018, pro Labouristickou stranu článek *Putting it Right? The Labour Party's Big Shift on Immigration Since 2010* od Tima Bale z roku 2014 a u Strany nezávislosti je interpretace založena na článku od dvojice Deacon a Wring s názvem *The UK Independence Party, populism and the British news media: Competition, collaboration or containment?*, napsaného v roce 2016.

1 Volný pohyb osob v kontextu britského členství v Evropské unii

Spojené království je jedním z nejvýznamnějších členských států Evropské unie, co do populace a bohatství. Tato země se stala součástí Evropského společenství až v roce 1973, poté co byla britská žádost již dvakrát vetována ze strany francouzského prezidenta Charlese de Gaulla. Už od svého přistoupení je Spojené království často považováno za náročného a poněkud nepohodlného člena unie, který se nechce plnohodnotně účastnit integračního procesu.⁵ Od počátku svého členství v Evropské unii viděla Velká Británie projekt Evropské unie hlavně jako možnost ekonomické integrace, která by mohla napomoci britskému ekonomickému rozvoji. Naopak spíše skepticky se Spojené království v průběhu svého členství stavělo vůči stále užší spolupráci a integraci v jiných než ekonomických oblastech. I přes velký význam této země, její vliv v Evropské unie v posledních letech postupně klesal zvláště kvůli tomu, že není členem Evropské měnové unie a neúčastní se ani některých dalších sfér integrace, například Schengenského prostoru.⁶ Zároveň veřejná podpora členství země v EU je ve Spojeném království dlouhodobě nižší než v ostatních členských státech.⁷ O tom, že se Spojené království zcela neztotožnilo se svým členstvím v Evropské unii, svědčí i výsledek referenda o vystoupení země z EU, které proběhlo v roce 2016.

Volný pohyb osob je jednou ze čtyř základních svobod jednotného vnitřního trhu Evropské unie, spolu se svobodou pohybu zboží, služeb a kapitálu.⁸ Na základě Římských smluv z roku 1957, byl volný pohyb na území Evropské unie původně určen pouze pracovníkům, od přijetí Maastrichtské smlouvy, která zavádí občanství EU, však tato svoboda dává právo se svobodně usadit, žít a pracovat v jakémkoliv členském státě Evropské unie všem občanům EU, bez ohledu na to, zda jsou ekonomicky činní.⁹ Toto právo se tedy rozšířilo i na studenty, důchodce, uchazeče o zaměstnání či osoby samostatně výdělečně

⁵ ALDECOA LUZÁRRAGA, Francisco a Mercedes GUINEA LLORENTE. Renegotiation by the United Kingdom of its Constitutional Relationship with the European Union: Issues Related to Sovereignty. *European Parliament Think Tank* [online]. 2016 [cit. 2019-03-23]. Dostupné z: [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/556938/IPOL_STU\(2016\)556938_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/556938/IPOL_STU(2016)556938_EN.pdf). S. 12.

⁶ ALDECOA LUZÁRRAGA, Francisco a Mercedes GUINEA LLORENTE. Renegotiation..., s. 18.

⁷ GARNETT, Mark a Philip LYNCH. *Exploring British politics*. Fourth edition. New York: Routledge, 2016, s. 385.

⁸ GEDDES, Andrew. *Britain and the European Union*. Houndmills, Basingstoke, Hampshire: Palgrave Macmillan, 2013. The European union series, s. 158.

⁹ PIKNA, Bohumil. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy)*. Praha: Linde, 2010. Vysokoškolské právní učebnice, s. 115.

činné.¹⁰ V rámci legislativy Evropské unie je svoboda pohybu upravena články 45 až 55 Smlouvy o fungování Evropské unie, odvozenými právními akty Evropské unie a judikaturou Evropského soudního dvora.¹¹ Důležitou součástí práva na volný pohyb v rámci Evropské unie je také přístup k sociální podpoře hostitelského státu.¹² V kontextu snah o omezení volného pohybu osob ze strany Spojeného království skrze přístup imigrantů k systému sociálního zabezpečení má zvlášť velký význam čl. 45 Smlouvy o fungování Evropské unie, který zakazuje diskriminaci pracovníků členských států na základě státní příslušnosti.

V období před proběhnutím referenda o vystoupení země z Evropské unie, které proběhlo v červnu roku 2016, se Spojené království v čele s premiérem Davidem Cameronem snažilo snížit počet imigrantů přicházejících do země. Součástí těchto snah byl i cíl omezit počet občanů jiných členských států EU přicházejících do Spojeného království skrze reformu práva na volný pohyb osob. Během politické debaty o této reformě hrála významnou roli také problematika přístupu občanů EU k sociálním dávkám v hostitelské zemi. Omezení práva na volný pohyb ze strany Spojeného království bylo nereálné, jelikož volný pohyb jakožto jedno z fundamentálních práv upravených smlouvami EU tvoří základ jednotného trhu a jejím omezování by Velká Británie ohrozila nejen své vztahy se zbylými členskými státy, ale celkově i evropskou integraci.¹³ Ke snížení počtu přicházejících občanů EU do země mělo být proto dosaženo právě skrze omezení přístupu evropských imigrantů k systému sociálního zabezpečení. Omezením mělo být dosaženo snížení lukrativnosti země, jelikož britský štedrý systém sociálních dávek byl považován za jeden z hlavních důvodů příchodu imigrantů z EU právě do Spojeného království. Mezi lety 2010 a 2016 se řešení otázky svobody pohybu na území Evropské unie týkaly dva důležité procesy, a to audit rozdělení kompetencí a renegociace členství Spojeného království v Evropské unii.

¹⁰ *Review of the Balance of Competences between the United Kingdom and the European Union: Single Market: Free Movement of Persons* [online]. HM Government, 2014 [cit. 2019-04-08]. Dostupné z: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/335088/SingleMarketFree_MovementPersons.pdf. S. 5.

¹¹ PIKNA, Bohumil. *Evropský prostor...*, s. 116.

¹² MILTON, Thomas. Renegotiating the European Union's free movement and social security coordination policies: Britain's approaches and interests. *Australian & New Zealand Journal of European Studies* [online]. 2018, **10**(2), 2-16 [cit. 2019-23-03], s. 2.

¹³ Tamtéž, s. 8.

1.1 Audit rozdělení kompetencí

Audit rozdělení kompetencí (anglicky *Review of the Balance of Competences*) proběhl za koaliční vlády Konzervativní strany a Liberálně demokratické strany mezi lety 2012 a 2014. Cílem tohoto rozsáhlého a dlouhodobého procesu bylo nasbírat důkazy a studie z různých zdrojů, které by mapovaly, jaké pravomoci Evropská unie má, jak fungují v praxi a zároveň jaký mají činy EU reálný vliv na Spojené království a jeho vlastní zájmy.¹⁴ Audit byl rozvržen do několika období, z nichž každé se zaměřovalo na specifické oblasti kompetencí Evropské unie. Výsledkem byly přes tři tisíce stran analýz a jeden a půl tisíce důkazů.¹⁵ Celkově se však výsledek auditu setkal spíše s kritikou, jelikož kromě mnohastránkových studií nepřinesl žádné jednoznačné shrnutí, které by následně ovlivnilo směřování britské politiky vůči Evropské unii.¹⁶

Otázkou volného pohybu osob v rámci Evropské unie se audit zabýval v roce 2013. Výsledná zpráva se nejprve věnuje historickému vývoji svobody pohybu osob na území Evropské unie a následně představuje i její spojitost s otázkou sociálního zabezpečení a ochranou proti diskriminaci na základě státní příslušnosti. Ohledně kompetencí EU v této oblasti a jejich vlivu na britské zájmy představuje zpráva rozdílné pohledy. Na základě uvedených důkazů panuje výrazná shoda o prospěšnosti imigrace vysoce kvalifikovaných pracovníků z jiných členských států Evropské unie, naopak menší soulad panuje v názorech na příchod nekvalifikované pracovní síly.¹⁷ Po rozšíření členské základny EU v roce 2004 došlo k strmému nárůstu vnitroeurospécké migrace, a to zvláště do Spojeného království, které v té době nijak neomezilo přístup občanů nových členských států na svůj pracovní trh. Studie konstatuje, že většina občanů EU přichází do Spojeného království za prací¹⁸ a všeobecně vnímá vliv evropských imigrantů na britský pracovní trh jako pozitivní.¹⁹ Z migrace těží hlavně samotní migranti a firmy, které je zaměstnávají, naopak nejvíce tato migrace škodí britským pracovníkům na pozicích s nízkými mzdami.²⁰ Výsledná zpráva ale zmiňuje i negativní vliv vnitroeurospécké migrace. Kromě zneužívání sociálních dávek je zde jako další

¹⁴ Review of the balance of competences. GOV.UK [online]. [cit. 2019-04-09]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/guidance/review-of-the-balance-of-competences>

¹⁵ EMERSON, Michael, 2015. What the British government should conclude from its own researches on the EU. *euractiv.com* [online]. 2. 4. 2015 [cit. 2019-04-09]. Dostupné z: <https://www.euractiv.com/section/uk-europe/opinion/what-the-british-government-should-conclude-from-its-own-researches-on-the-eu/>

¹⁶ Tamtéž.

¹⁷ *Review of the Balance of Competences...*, s. 6.

¹⁸ Tamtéž, s. 33.

¹⁹ Tamtéž, s. 31.

²⁰ Tamtéž, s. 32.

negativní faktor imigrace občanů EU do Spojeného království zmíněno zvyšování tlaku na veřejné služby jako například na školství, zdravotnictví či sociální bydlení. Na závěr se zpráva zabývá řešením aktuální situace, které někteří respondenti vidí v přísnějším prosazování aktuálních pravidel, jiní zase v radikálnějších změnách celého systému.

1.2 Renegociace britského členství v Evropské unii mezi lety 2015 a 2016

Otázka volného pohybu osob byla také jedním ze stěžejních témat renegociačního procesu mezi Spojeným královstvím a Evropskou unií. Snaha snížit počet evropských migrantů přicházejících do země skrze omezení přístupu těchto osob k sociálním dávkám se stala nejdiskutovanější součástí renegociačních požadavků, a to jak na úrovni mediální, tak politické i veřejné. Sami britští občané považovali imigraci ze členských států EU a přístup evropských migrantů k sociálním dávkám hostitelských zemí za nejdůležitější témata probíhajícího jednání. Přes 52 % dotázaných v rámci výzkumu doktorky Sofie Vasilopoulou si přálo, aby bylo v rámci renegociace dosaženo větší kontroly nad hranicemi a imigrací z Evropské unie a 46 % požadovalo, aby byly omezeny sociální dávky pro imigranty z EU.²¹ Právě požadavek na omezení sociální podpory vyvolal největší diskuzi, zvláště ve vztahu se zákazem diskriminace pracovníků na základě státní příslušnosti.

Plánovaná reforma podmínek britského členství v Evropské unii byla jen začátkem procesu, který měl v konečném důsledku ovlivnit, zda na základě plánovaného referenda zůstane Spojené království členem Evropské unie, či z ní vystoupí.²² Britský požadavek přišel ale v situaci, kdy se Evropská unie potýkala s množstvím vážných problémů, mimo jiné s dozvukem ekonomické krize, vzestupem popularity extremistických stran a přílivem uprchlíků do Středozeří.²³ V tomto období renegociace nabídla jen další prostor pro obavy o budoucnost projektu evropské integrace. Renegociace podmínek britského členství v EU oficiálně započala v listopadu roku 2015, kdy britský premiér David Cameron zaslal předsedovi Evropské rady Donaldu Tuskovi dopis s požadavky ohledně nového uspořádání vztahů mezi Evropskou unií a Spojeným královstvím. Ve svém dopise představil David Cameron čtyři hlavní oblasti, ve kterých by se podle Spojeného království měla odehrát

²¹ VASILOPOULOU, S. UK Euroscepticism and the Brexit Referendum. *Political Quarterly* [online]. 2016, 87(2), 219 - 227 [cit. 2019-05-07], s. 222.

²² HAMMOND, Andrew. Breaking Europe. *Foreign Affairs* [online]. 22. 2. 2016 [cit. 2019-03-23]. Dostupné z: <https://www.foreignaffairs.com/articles/united-kingdom/2016-02-22/breaking-europe>

²³ ALDECOA LUZARRAGA, Francisco a Mercedes GUINEA LLORENTE. Renegotiation..., s. 9.

reforma Evropské unie.²⁴ První oblast s názvem hospodářská správa se zabývala ochranou trhu a eurozónou. Druhý okruh se věnoval zvýšení konkurenceschopnosti států Evropské unie proti rychle se rozvíjejícím trhům hlavně v Asii. Třetím tématem byla suverenita, kde Spojené království požadovalo posílení role národních parlamentů v legislativním procesu a zároveň vyvázání se z vytváření stále těsnější unie v rámci EU. Posledním, nejvíce mezinárodně diskutovaným a zároveň nejkontroverznějším okruhem bylo téma imigrace.

Během konce listopadu a začátkem prosince roku 2015 probíhala mezi členy Evropské rady první kola konzultací ohledně požadavků britského premiéra Davida Camerona na reformu vztahů Evropské unie a Spojeného království. První jednání na politické úrovni o Cameronově žádosti proběhlo v prosinci roku 2015 na setkání Evropské rady. Během tohoto jednání byla naplánována mimořádná schůze na 18. a 19. února 2016, jejímž cílem bylo vytvoření nové dohody pro Spojené království.²⁵ Dva týdny před touto událostí, dne 2. února 2016, byl předsedou Evropské rady Donaldem Tuskem představen formální návrh jednání, v němž byly představeny části, ve kterých již bylo dosaženo konsensu a také problematické aspekty, u kterých byla potřeba další diskuze.

Tuskův návrh posloužil jako základ pro finální fázi vyjednávání, která proběhla mezi 18. a 19. únorem, kde druhý den došlo k uzavření a jednomyslnému schválení závěrečné dohody. Výsledná dohoda nesla název Rozhodnutí hlav států a vlád, setkávajících se v rámci Evropské rady, ohledně nové dohody pro Spojené království v rámci Evropské unie.²⁶ Toto rozhodnutí mělo právně závaznou formu a bylo kompatibilní se Smlouvami EU. Vstup v platnost této dohody byl stanoven na den, kdy Spojené království vyjádří svou touhu setrvat členským státem EU. Výsledná dohoda se věnovala všem britským požadavkům z oblasti reformy práva na svobodu pohybu, vyjednané změny se však ne vždy shodovaly s původními britskými požadavky. Důvodem byla neochota ostatních států ustoupit od některých základních principů, jako je například svoboda pohybu pracovníků, kterou

²⁴ CAMERON, David. PM letter to President of the European Council Donald Tusk. *gov.uk* [online]. 10. 11. 2015 [cit. 2019-03-23]. Dostupné z: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/475679/David_Tusk_letter.pdf. S. 2.

²⁵ Tamtéž, s. 25.

²⁶ Draft Decision of the Heads of State or Government, meeting within the European Council, concerning a New Settlement for the United Kingdom within the European Union. *politico.eu* [online]. 19. 2. 2016 [cit. 2019-03-23]. Dostupné z: <https://www.politico.eu/wp-content/uploads/2016/02/sn00021-en16-DRAFT-DECISION-OF-THE-HEADS-OF-STATES.pdf>. S. 1.

obhajovaly hlavně státy jižní a střední Evropy.²⁷

Nejkontroverznějším byl požadavek na omezení přístupu migrantů z EU k podpoře v zaměstnání na dobu čtyř let. Ve výsledku byla i přes kritiku států střední a jižní Evropy schválena upravená verze tohoto požadavku. Navržený mechanismus nazývaný také jako „záchranná brzda“ umožňuje členskému státu omezit přístup k zaměstnanecké podpoře. Toto omezení však neznamená, že zahraniční pracovník nemá k podpoře přístup po celou dobu čtyř let, ale že je pobírání podpory postupně odstupňované. Tento mechanismus lze uplatnit jen na nově příchozí migranty a je možné ho spustit jen na dobu sedmi let. Ani požadavek na zastavení vydávání přídavků na děti rodičům, jejichž potomci žijí v jiném členském státě, se zcela nepromítl do konečné verze rozhodnutí. V této otázce byla pouze ustanovena možnost přizpůsobit výši přídavků na děti podmínkám členského státu, v němž dítě žije. Závěrečné rozhodnutí se věnovalo i požadavkům na lepší opatření proti zneužívání práva na volný pohyb a na silnější pravomoci při deportaci kriminálních. V první oblasti byla stanovena nová pravidla pro vyloučení osob ze třetích zemí ze svobody pohybu a upřesněny situace, v nichž se na ně i v případě sňatku s občanem EU vztahuje imigrační právo hostitelské země. Deportace kriminálních byla usnadněna díky změně formulace. Bylo stanoveno, že vyhoštění je možné i v případě, že ohrožení není bezprostřední, dále může proběhnout i na základě preventivnosti a při rozhodování lze brát v potaz i minulost jedince.

1.3 Referendum o vystoupení Spojeného království z Evropské unie

Na základě uzavření závěrečné dohody v rámci renegotiace, vyhlásil britský premiér slíbené referendum o setrvání Spojeného království v Evropské unii za nově vyjednaných podmínek na 23. června 2016. Otázka, na kterou britští občané vyjadřovali svůj názor, zněla: Mělo by Spojené království zůstat členem Evropské unie, nebo by mělo Evropskou unii opustit?²⁸ Právě nedostatečná kontrola nad svobodou pohybu a přílivem migrantů z Evropy byla jedním z nejzmiňovanějších důvodů pro vystoupení země z Evropské unie. Ve svém výzkumu, který se zabýval faktory ovlivňujícími konečné rozhodnutí jednotlivých voličů,

²⁷ DINAN, Desmond, Neill NUGENT a William E PATERSON. *The European Union in crisis*. London: Palgrave, Macmillan Education, 2017. The European Union series, s. 88.

²⁸ EATOCK, David a Eva-Maria Alexandrova POPTCHEVA. The UK's 'new settlement' in the European Union: Renegotiation and referendum. *European Parliament Think Tank* [online]. 2016 [cit. 2019-03-23].

Dostupné z:

[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2016/577983/EPRS_IDA\(2016\)577983_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2016/577983/EPRS_IDA(2016)577983_EN.pdf). S. 1.

uvádí doktorka Sofie Vasilopoulou, že postoj daného člověka k migraci v rámci EU a právu na volný pohyb silně ovlivňoval, jak člověk bude volit během referenda o budoucnosti členství země v Evropské unii.²⁹ Otázka volného pohybu osob se totiž dotýkala a zároveň spojovala několik pro voliče velmi důležitých témat jako ekonomika, bezpečnost, systém sociálního zabezpečení či postoj k cizincům.³⁰

Výsledek referenda byl oznámen 24. června, kdy se svět dozvěděl, že se občané Spojeného království v lidovém hlasování rozhodli pro vystoupení z Evropské unie, podílem 52 % pro vystoupení a 48 % pro setrvání při volební účasti 72 %. Většina obyvatel Londýna, Skotska a Severního Irska hlasovala pro setrvání v EU, naopak ve zbytku Anglie a Walesu volila většina Britů možnost vystoupení. V reakci na výsledek referenda odstoupil David Cameron ze své premiérské funkce a na jeho místo nastoupila jeho stranická kolegyně Theresa Mayová. Ta po spuštění procesu vystoupení členského státu z EU podle článku 50. Lisabonské smlouvy na jaře roku 2017 započala vyjednávání podmínek odchodu země z EU. Na základě výsledku referenda nevstoupily reformy vyjednané v rámci renegociačního procesu nikdy v platnost.

²⁹ VASILOPOULOU, S. UK Euroscepticism..., s. 222.

³⁰ Tamtéž.

2 Imigrace z Evropské unie do Spojeného království

Migrace ze států Evropské unie do Spojeného království, způsobená zavedením volného pohybu nejprve pracovníků a později všech osob s občanstvím Evropské unie představovala pro britskou veřejnost dlouhodobě problematickou otázku. Za poslední dvě dekády významně vzrostl počet lidí přicházejících na území Velké Británie z ostatních členských států EU. V roce 2015 žilo ve Spojeného království přes 3 miliony lidí, kteří se narodili v jiném členském státu EU, což činí vzrůst asi o 1,9 milionu od roku 2003.³¹ Tento rapidní nárůst byl mimo jiné způsoben významným rozšířením členské platformy Evropské unie, ke kterému postupně docházelo od počátku 21. století.

V roce 2004 byla Evropské unie rozšířena o deset nových členských států. Spojené království v tomto případě jako jeden z mála států nevyužilo svého práva stanovit přechodnou dobu, během níž neplatí pro občany nových členských států právo na volný pohyb a umožnilo jim bezprostřední přístup na jeho pracovní trh.³² Tohoto práva využilo až v roce 2007, kdy přistoupily Rumunsko a Bulharsko a poté v roce 2013 při přistoupení Chorvatska.³³ Příliv migrantů ale způsobilo nejen rozšíření EU o střeoevropské a další státy, ale i velmi negativní vliv hospodářské krize roku 2009 na ekonomickou situaci ve státech jižní Evropy. Nejvíce migrantů z Evropské unie žijících na území Spojeného království pochází z Polska, v roce 2015 to bylo asi 800 tisíc lidí.³⁴ Druhou největší skupinou jsou pak imigranti z Irska.³⁵

Důvody příchodu migrantů do Velké Británie jsou různé. Až 68 % jich však přichází za prací.³⁶ Spojené království může být pro imigranty atraktivní například kvůli nízké nezaměstnanosti či relativně vysokým platům. Velmi diskutovaným tématem je vliv systému sociálního zabezpečení na výběr hostitelské země. Migrant z Evropské unie mají v hostitelské zemi nárok na stejnou sociální podporu jako tamější občané. V prvních třech měsících pobytu nedostávají podporu v nezaměstnanosti ani přídatky na děti, později však už nabývají práva pobírat určité sociální příspěvky.³⁷ Evropské přistěhovalci jsou ve

³¹ Migration and Brexit. *The Migration Observatory* [online]. [cit. 2019-23-03]. Dostupné z: <https://migrationobservatory.ox.ac.uk/projects/migration-and-brexit/>

³² EATOOCK, David a Eva-Maria Alexandrova POPTCHEVA. The UK's 'new settlement' ..., s. 16.

³³ Tamtéž.

³⁴ Migration and... [online].

³⁵ Tamtéž.

³⁶ Tamtéž.

³⁷ PORTES, Jonathan. Migrants, benefits and the UK's renegotiation: questions and answers. *The UK in a Changing Europe* [online]. 10. 11. 2015 [cit. 2019-03-25]. Dostupné z: <http://ukandeu.ac.uk/migrants-benefits-and-the-uks-renegotiation-questions-and-answers/>

Spojeném království často obviňováni z vytváření nátlaku na veřejné služby, hlavně ve sféře bydlení a zdravotnictví. Vážným problémem, se kterým se Spojené království v poslední době potýká, je nedostatek bydlení. Stavba domů zaostává za poptávkou o asi 35 let a problém se stává každým rokem akutnějším.³⁸

Na základě řady průzkumů však většina evropských imigrantů ve Spojeném království sociální dávky nepobírá.³⁹ Všeobecně panuje mezi evropskými přistěhovalci velmi vysoká míra zaměstnanosti. Často se ale jedná o nekvalifikovanou pracovní sílu, a tím pádem je u těch pracovníků pravděpodobnější, že budou kvůli nízké mzdě pobírat zaměstnaneckou podporu. Tato podpora je ve Spojeném království zaručena těm pracovníkům, jejichž výše platu se nachází pod státem stanovenou hranicí a skládá se z daňových kreditů, příspěvků na bydlení a přídatků na děti.⁴⁰

Podle průzkumů veřejného mínění zaujímají občané Spojeného království spíše negativní postoj k vnitro-evropské migraci a právu na volný pohyb občanů Evropské unie. Podle průzkumu společnosti YouGov z podzimu roku 2015 si pouze 36 % dotázaných myslí, že by obyvatelům jiných členských států Evropské unie mělo být dovoleno žít a pracovat ve Spojeném království, 48 % si naopak myslí, že by jim to nemělo být dovoleno.⁴¹ Podobné výsledky představil i průzkum doktorky Sofie Vasilopoulou z Univerzity v Yorku, která zkoumala postoj Britů k Evropské unii na základě odpovědí tří tisíců respondentů dva týdny před všeobecnými volbami v roce 2015. Výsledky ukázaly, že 56 % dotázaných souhlasí s tím, že by právo občanů EU pracovat v jiném členském státě mělo být omezeno, pouze 27 % jich s tímto tvrzením nesouhlasí.⁴² Co se týká přístupu k sociální podpoře, vyjádřilo 73 % respondentů souhlas s výrokem, že by občané EU měli dostávat podporu pouze v zemi původu.⁴³

³⁸ TILFORD, Simon. Britain, Immigration and Brexit. *Centre for European Reform* [online]. 30. 11. 2015 [cit. 2019-03-25]. Dostupné z: <https://www.cer.eu/publications/archive/bulletin-article/2015/britain-immigration-and-brexit>

³⁹ Tamtéž.

⁴⁰ EATOOCK, David a Eva-Maria Alexandrova POPTCHEVA. The UK's 'new settlement' ..., s. 15.

⁴¹ YouGov Survey Results. *YouGov* [online]. 2015 [cit. 2019-03-25]. Dostupné z: https://d25d2506sfb94s.cloudfront.net/cumulus/uploads/document/cp262wkxb/November_Eurotrack_Website.pdf. S. 2.

⁴² VASILOPOULOU, Sofia. Mixed feelings: Britons' conflicted attitudes to the EU before the referendum. *policy-network.net* [online]. 7. 9. 2015 [cit. 2019-05-07]. Dostupné z: <https://policynetwork.org/publications/papers/mixed-feelings-britains-conflicted-attitudes-to-the-eu-before-the-referendum/>. S. 12.

⁴³ Tamtéž.

3 Analýza postojů britských politických stran k otázce volného pohybu osob mezi lety 2010 a 2016

3.1 Postoj Konzervativní strany

3.1.1 Všeobecné volby v roce 2010

Konzervativní strana ve Spojeném království dlouhodobě v rámci svých politických programů nevyjadřovala jasný postoj k záležitostem Evropské unie, s cílem získat co nejširší podporu voličů a zajistit si tak pozici ve vládě. Předvolební program Konzervativní strany pro všeobecné volby konající se v roce 2010 sice zmiňuje postoj strany k otázkám Evropské unie i imigrace, migraci v rámci EU se však věnuje pouze minimálně a zaujímá k ní neutrální postoj. Co se týče tématu imigrace jako celku, tak podle programu přináší imigrace Spojenému království mnohá pozitiva, ale je příliš vysoká. Proto si strana pro nadcházející vládní období stanovuje cíl dosáhnout snížení čisté imigrace, a to z aktuálních stovek tisíců lidí, kteří ročně přijdou do Spojeného království, na pouhé desítky tisíc za rok.⁴⁴ Otázce volného pohybu osob se předvolební program Konzervativců v tomto roce téměř nevěnoval, pouze zmiňoval návrh na povinné zavedení přechodných kontrol na hranicích pro občany všech případných nových členských států Evropské unie.⁴⁵

Na základě výsledků všeobecných voleb v roce 2010 došlo k vytvoření koaliční vlády mezi Konzervativní stranou a Liberálně demokratickou stranou. Ve všeobecné rétorice hrála na počátku funkčního období této koalice důležitou roli hlavně otázka imigrace jako celku. Otázka volného pohybu osob v rámci EU většinou výslovně zmiňována nebyla. V říjnu roku 2011 se ve svém projevu předseda Konzervativní strany a tehdejší premiér Spojeného království David Cameron věnoval tématu imigrace. Uznal, že určitá míra imigrace zemi přispívá, ale aktuálně vysoká míra vytváří velký tlak na veřejné služby a společnost a je potřeba ji lépe kontrolovat a reagovat tak na obavy britských občanů.⁴⁶ K imigraci ze členských států Evropské unie se v tomto projevu dostal až v rámci odpovídání na dotazy, kdy argumentoval, že imigraci ze států EU do Spojeného království vyrovnávají Britové stěhující se do jiných států EU a vysoká míra čisté imigrace je výhradně způsobena

⁴⁴ *THE CONSERVATIVE MANIFESTO 2010* [online]. 2010 [cit. 2019-04-30]. Dostupné z: <https://conservativehome.blogs.com/files/conservative-manifesto-2010.pdf>. S. 21.

⁴⁵ Tamtéž.

⁴⁶ CAMERON, David. Prime Minister's speech on immigration. *GOV.UK* [online]. 10. 10. 2011 [cit. 2019-04-28]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/speeches/prime-ministers-speech-on-immigration>

imigraci ze států mimo EU.⁴⁷

3.1.1 Konec přechodného období pro Bulharsko a Rumunsko

Jako důležitý milník ve vývoji postoje Konzervativní strany vůči Evropské unii je považován jeden z nejvýznamnějších zahraničně-politických projevů premiérského období Davida Camerona, známý jako Bloombergský projev.⁴⁸ Ten proběhl 23. ledna roku 2013 a britský premiér v něm poprvé vyjádřil záměr projednat britský status v rámci Evropské unie a uspořádat referendum o členství.⁴⁹ Dle Cameronových slov čelila Evropa a Spojené království různým výzvám, pro které je potřeba najít efektivní řešení. Mezi těmito výzvami byla zmíněna krize eurozóny, ztráta konkurenceschopnosti a potřeba znovu-získat podporu veřejnosti. Východiskem by mělo být britským premiérem navrhovaných pět principů reformy Evropské unie, díky nimž může obstát ve 21. století. Těmito principy je konkurenceschopnost, flexibilita, návrat moci zpět do rukou členských států, demokratická zodpovědnost a čestnost.⁵⁰

V Bloombergském projevu o reformě Evropské unie ještě nepatřila otázka volného pohybu občanů EU mezi hlavní priority. O několik měsíců později však David Cameron přidal oblast imigrace mezi hlavní cíle reformy. Což lze mimo jiné považovat za důsledek nárůstu euroskepticismu a stoupající popularity Strany nezávislosti Spojeného království (*United Kingdom Independence Party*, zkráceně UKIP).⁵¹ Stalo se tak v březnu roku 2013 v reakci na masivní kampaň v bulvárních denících ve Velké Británii, která šířila informace, že po uplynutí přechodné doby pro nové členské státy EU Bulharsko a Rumunsko na začátku roku 2014 dojde k obrovskému přílivu migrantů z těchto zemí do Spojeného království. V projevu, který proběhl dne 25. března 2013 v Ipswichi, už lze zaznamenat posun z neutrálního postoje k otázce volného pohybu osob, který dominoval v předchozích letech, k postoji spíše negativnímu. Premiér David Cameron sice během projevu ocenil přínos imigrace pro Spojené království, stanovil ale, že imigraci je nutné rapidně snížit a umožňovat vstup primárně vysoce kvalifikované pracovní síle.⁵² Zároveň oznámil plán na omezení sociálních dávek pro evropské imigranty. Ti by po šesti měsících nezaměstnanosti měli

⁴⁷ CAMERON, David. Prime Minister's speech... [online].

⁴⁸ GOWLAND, David. *Britain and the European Union*. London: and New York, 2017, s. 309.

⁴⁹ ALDECOA LUZÁRRAGA, Francisco a Mercedes GUINEA LLORENTE. *Renegotiation...*, s. 20.

⁵⁰ Tamtéž.

⁵¹ THIELEMANN, E. a D. SCHADE. Buying into Myths: Free Movement of People and Immigration. *Political Quarterly* [online]. 2016, **87**(2), 139 – 147, s. 139.

⁵² Immigration speech by the Prime Minister. *GOV.UK* [online]. 25. 3. 2013 [cit. 2019-04-09]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/news/immigration-speech-by-the-prime-minister>

pozbyt práva na podporu v nezaměstnanosti, v případě, že neprokáží, že aktivně v daném období hledali práci, a že mají vysokou šanci práci v blízké době získat.⁵³ Dále také představil zavedení testu pro získání sociálního bydlení, na nějž budou mít zájemci nárok až poté, co budou v dané oblasti několik let bydlet.

3.1.2 Volby do Evropského parlamentu 2014

Dalším důležitým milníkem ve vývoji postoje Konzervativní strany vůči otázce volného pohybu osob byly volby do Evropského parlamentu, které se konaly v roce 2014. Volební program pro tyto volby se již na rozdíl od toho pro všeobecné volby v roce 2010 široce zabýval problematikou vnitroeurospké migrace a její kontrolou. Od víceméně neutrálního postoje k otázce volného pohybu osob v roce 2010 je zde vidět významná změna. Program Konzervativní strany považuje volný pohyb osob za velmi přínosný, zvláště pro 1,5 milionu britských občanů, kteří díky svobodě pohybu pobývají, pracují a studují v zahraničí.⁵⁴ Pro stranu je však důležité zajistit, aby občané ostatních členských států Evropské unie přicházeli do Spojeného království hlavně za prací a ne kvůli systému sociálního zabezpečení a jeho štědrým sociálním dávkám. Dle názoru Konzervativní strany je totiž systém sociálního zabezpečení jedním z důležitých faktorů, proč volí migranti jako cílovou destinaci právě Spojené království. Cestu ke snížení počtu příchozích imigrantů z EU vidí program právě v omezení jejich přístupu k sociálním dávkám. Na základě provedené reformy sociálních dávek nemají již imigranti z členských států EU v prvních třech měsících pobytu nárok na zaměstnaneckou podporu a po šesti měsících nezaměstnanosti pozbývají práva na podporu v nezaměstnanosti v případě, že není jisté, zda v blízké době získají nové zaměstnání.⁵⁵ Nově příchozí migranti z EU také přišli o nárok na sociální bydlení. V otázce budoucích reforem volného pohybu osob dává program důraz hlavně na „návrat k volnému pohybu pracovníků“, s ohledem na to, že migranti mají do země přicházet pracovat, a ne pobírat sociální dávky.⁵⁶ Hlavními body v této oblasti je ukončení přídavků na děti, které žijí v zahraničí a podmínka určité ekonomické úrovně pro nové členské státy EU, předtím než se na ně bude vztahovat právo volného pohybu.

⁵³ Cameron announces tough measures to discourage immigrants. *euractiv.com* [online]. 26. 3. 2013 [cit. 2019-04-09]. Dostupné z: <https://www.euractiv.com/section/justice-home-affairs/news/cameron-announces-tough-measures-to-discourage-immigrants/>

⁵⁴ CONSERVATIVE PARTY EUROPEAN ELECTION MANIFESTO 2014 [online]. 2014 [cit. 2019-04-30]. Dostupné z: <http://conservativeeurope.com/publications/EUROPEAN%20MANIFESTO%202014.pdf>. S. 7.

⁵⁵ Tamtéž, s. 14.

⁵⁶ Tamtéž.

Nárůst důležitosti tématu volného pohybu osob v rétorice Konzervativní strany a jejího předsedy Davida Camerona oproti předchozím letům dokazuje i Cameronův projev o Evropské unii z listopadu roku 2014, ve kterém se zabývá kontrolou imigrace ze států EU. I přesto, že ve svém projevu Cameron tvrdí, že podporuje svobodu pohybu pracovníků jako přínosnou pro britské občany i ekonomiku, je možné jeho postoj k této otázce charakterizovat jako spíše negativní jelikož si klade za cíl snížení počtu příchozích imigrantů z EU, a to skrze omezení jejich přístupu k sociálním dávkám. David Cameron se ve svém projevu věnoval nejprve důvodům, proč imigranti do Spojeného království z EU přicházejí a argumentoval důležitostí britského štědrého systému sociálního zabezpečení při jejich rozhodování o cílové destinaci. V druhé části se projev věnoval navrhovaným opatřením, díky nimž má být dosaženo snížení imigrace z EU. Z oblasti mimo úpravu systému sociálních dávek byly navrženy přísnější tresty při zneužívání svobody pohybu, snazší podmínky pro deportaci zločinců a lepší opatření proti podvodným sňatkům.⁵⁷ Cameron zároveň požadoval zavedení povinnosti mít nabídku práce předtím, než pracovník přijede do země a reformu sociálních dávek, mimo jiné zavedení tzv. *Universal Credit*, který by nahradil podporu v nezaměstnanosti a platil by pouze pro občany Spojeného království, zrušení posílání přídatků na děti žijící v zahraničí, či povinnost žít v zemi minimálně čtyři roky před nabytím nároku na pobírání zaměstnaneckých přídatků či na sociální bydlení.⁵⁸ Již v tomto projevu spojil své požadavky s plánovanou renegociací členství země v EU a označil imigraci z EU jako jedno z nejdůležitějších témat plánovaného jednání o reformě vzájemných vztahů.

3.1.3 Všeobecné volby v roce 2015

Před všeobecnými volbami v roce 2015 zaujal David Cameron striktnější postoj vůči vysoké míře migrace občanů evropských států do Spojeného království, čímž reagoval nejen na hrozbu potenciálního úspěchu Strany nezávislosti Spojeného království v blížících se volbách, ale i na vnitrostranické spory ohledně postoje vůči Evropské unii.⁵⁹ Oproti roku 2010 lze pozorovat výrazný posun postoje Konzervativní strany k otázce volného pohybu osob a důležitosti této problematiky v politické debatě v rámci Spojeného království. Stejně jako volební program strany z roku 2014 se ten z roku 2015 specificky zabývá otázkou

⁵⁷ In full: David Cameron's EU speech. *bbc.com* [online]. 28. 11. 2014 [cit. 2019-04-28]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/uk-politics-30250299>

⁵⁸ Tamtéž.

⁵⁹ MILTON, Thomas. Renegotiating the European Union's free movement..., s. 9.

volného pohybu osob a snížením imigrace občanů EU do Spojeného království a zaujímá k těmto otázkám spíše negativní postoj. Již v roce 2010 si Konzervativní strana stanovila za cíl snížit čistou migraci ze stovek tisíců lidí přicházejících do Velké Británie na desítky tisíc. V roce 2015 však činila čistá imigrace více než 300 tisíc a imigrace ze států Evropské unie tvořila na konci téhož roku podíl přes 40 %.⁶⁰ Důvod, proč i přes ztížení podmínek pro příchod imigrantů ze třetích zemí a celkové snížení imigrace ze zemí mimo EU od roku 2010 nedošlo k celkovému poklesu počtu imigrantů, vidí Konzervativní strana v příchodu vysokého počtu imigrantů právě ze států Evropské unie.⁶¹

Cílem strany na základě volebního programu z roku 2015 je stále snižování počtu příchozích migrantů, čehož chce dosáhnout větší kontrolou migrace z Evropské unie a novými opatřeními, zvláště pak reformou sociálních dávek.⁶² Díky této reformě by mělo být dle postoje Konzervativní strany dosaženo toho, že bude pro občany Evropské unie méně lákavé přicházet do Spojeného království.⁶³ Jedním z navržených opatřeních byl požadavek Konzervativců, aby evropští imigranti, kteří chtějí pobírat daňové kredity a přídatky na děti, museli v zemi žít a přispívat po dobu minimálně čtyř let, stejně dlouhá lhůta byla stanovena pro získání nároku na sociální bydlení.⁶⁴ Program dále také navrhoval ukončení možnosti migrantů z Evropské unie, kteří si ve Spojeném království hledají práci, pobírat podporu v nezaměstnanosti a dále právo požadovat odchod těch, kteří si během prvních šesti měsíců pobytu práci nenajdou.⁶⁵ Konzervativci zároveň požadovali zrušení přídatků na děti, které žijí v zahraničí, dosažení větších pravomocí v deportaci kriminálních, či upravení podmínek na získání práva na volný pohyb v rámci Evropské unie pro občany v budoucnu přistoupivších členských států.

David Cameron dále přislíbil, že pokud bude ve volbách v roce 2015 znovuzvolen, bude vyjednávat o nové dohodě Spojeného království s Evropskou unií a zároveň do konce roku 2017 uspořádá referendum o členství Spojeného království v EU.⁶⁶ Konzervativci

⁶⁰ MORRIS, Marley. Unlocking the EU Free Movement Debate. *IPPR* [online]. 2015 [cit. 2019-03-25]. Dostupné z: <https://www.ippr.org/files/publications/pdf/unlocking-free-movement-Dec2015.pdf?noredirect=1>. S. 5.

⁶¹ The Conservative Party Manifesto 2015. *Conservatives.com* [online]. [cit. 2019-04-30]. Dostupné z: <https://www.conservatives.com/manifesto2015>. S. 29.

⁶² Tamtéž.

⁶³ Tamtéž, s. 30.

⁶⁴ EU reform deal: What Cameron wanted and what he got. *bbc.co.uk* [online]. 20. 2. 2016 [cit. 2019-03-25]. Dostupné z: <https://www.bbc.co.uk/news/uk-politics-eu-referendum-35622105>

⁶⁵ The Conservative Party..., s. 30.

⁶⁶ GARNETT, Mark a Philip LYNCH. *Exploring...*, s. 376.

získali v květnových všeobecných volbách absolutní většinu a David Cameron se stal znovu premiérem Spojeného království. Na konci května roku 2015 pronesl Cameron projev o imigraci, kde se ve spojitosti s plánovanou renegociací členství Spojeného království v EU věnoval i otázce imigrace z EU. V tomto svém projevu vyjádřil podporu svobodě pohybu osob, která je přínosná pro Spojené království, ale stejně jako v minulých vyjádřeních se opakoval požadavek na změny v britském systému sociálního zabezpečení, které dle jeho názoru povedou ke snížení imigrace z EU.⁶⁷

3.2 Postoj Liberálně demokratické strany

3.2.1 Všeobecné volby v roce 2010

Liberálně demokratická strana Spojeného království hrála v politické debatě o otázce volného pohybu osob důležitou roli hlavně po všeobecných volbách v roce 2010, ve kterých získala 23 % hlasů a následně se spolu s Konzervativní stranou stala součástí vládní koalice.⁶⁸ Volební program Liberálních demokratů pro tyto volby se k problematice volného pohybu osob nevyjadřuje a nenavrhuje žádná opatření týkající se tohoto tématu. Program se věnuje pouze tématu imigrace jako celku bez důrazu na vnitroeurovskou imigraci. Dále také představuje pozitivní postoj strany vůči Evropské unii, jelikož vidí tu nejlepší možnost pro zajištění prosperity a bezpečnosti Spojeného království v setrvání v tomto celku.⁶⁹ Téma volného pohybu osob a imigrace ze členských států EU do Spojeného království nerezonovalo ani v projevech předsedy strany Nicka Clegga v tomto roce. Ve svém projevu z ledna představil Clegg svou vizi spravedlivější Británie v souvislosti se spuštěním předvolební kampaně, problematiky Evropské unie ani imigrace nebyly během projevu zmíněny.⁷⁰ Stejně tak tomu bylo v projevu po volbách a po vytvoření koalice s Konzervativní stranou, který Clegg přednesl v květnu a zabýval se v něm stranickými cíli v rámci koalice.⁷¹

⁶⁷ CAMERON, David. PM speech on immigration. *GOV.UK* [online]. 21. 5. 2015 [cit. 2019-04-28]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/speeches/pm-speech-on-immigration>

⁶⁸ Where we come from. Liberal Democrats [online]. [cit. 2019-04-09]. Dostupné z: <https://www.libdems.org.uk/history>

⁶⁹ *Liberal Democrat Manifesto 2010* [online]. 2010 [cit. 2019-04-30]. Dostupné z: http://www.manifesto.com/wp-content/uploads/2015/09/libdem_manifesto_2010.pdf, s. 66.

⁷⁰ CLEGG, Nick. Nick Clegg's speech in full. *The Guardian* [online]. 2010 [cit. 2019-05-03]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/politics/2010/jan/11/nick-clegg-speech-full-text>

⁷¹ PM and Deputy PM press conference. *GOV.UK* [online]. 12. 5. 2010 [cit. 2019-05-03]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/speeches/pm-and-deputy-pm-press-conference--2>

3.2.2 Konec přechodného období pro Bulharsko a Rumunsko

V rétorice Liberální strany se téma svobody pohybu osob začalo více objevovat až během roku 2013 v souvislosti s blížícím se uplynutím přechodného období pro nové členské státy Evropské unie Bulharsko a Rumunsko. Ve svém projevu ze dne 22. března 2013 se Nick Clegg z pozice vicepremiéra Spojeného království věnoval hlavně problematice kontroly imigrace. Postoj Nicka Clegga lze charakterizovat jako pozitivní, během projevu představil mnohá pozitiva, jež imigrace přinesla Spojenému království, jelikož většina imigrantů přichází do země za prací a přispívá systému.⁷² Zároveň však apeloval také na nutnost dodržování pravidel a kontrolu imigrace, čímž by mělo být dosaženo větší důvěry veřejnosti v britský imigrační systém. K otázce volného pohybu osob se vyjadřuje neutrálně, pouze v souvislosti s Bulharskem a Rumunskem, u nichž zmiňuje, že pro ně Spojené království stanovilo nejdelší možnou přechodnou dobu pro získání práva na volný pohyb, tedy 7 let.⁷³ Clegg také zdůraznil důležitost opatření proti zneužívání imigračních pravidel a boj proti ilegálnímu pobytu na území Spojeného království.⁷⁴ I přes zmínku o volném pohybu osob v tomto projevu, nelze považovat postoj Liberálně demokratické strany vůči této problematice v tomto roce jako vyhraněný, jelikož v dalších vyjádření během roku 2013 tato otázka spíše nerezonovala.

3.2.3 Volby do Evropského parlamentu 2014

Tématu volného pohybu osob se sice začala Liberálně demokratická strana věnovat už v roce 2013, větší pozornosti se mu dostalo až v roce 2014 v rámci kampaně pro volby do Evropského parlamentu a v reakci na otevření britských hranic pro rumunské a bulharské imigranty. Volební program Liberálních demokratů pro volby do Evropského parlamentu se na rozdíl od toho pro všeobecné volby v roce 2010 již explicitně zabýval svobodou pohybu osob na území Evropské unie. Představený postoj lze charakterizovat jako pozitivní. Liberálně demokratická strana vyzdvihuje pozitiva svobody pohybu pro občany Spojeného království, kteří díky ní mohou žít, pracovat a studovat v jiných členských státech Evropské unie.⁷⁵ V tomto programu strana vyjadřuje výslovnou podporu svobodě pohybu EU občanů

⁷² Nick Clegg – 2013 Speech on Immigration. *UKPOL* [online]. 25. 11. 2015 [cit. 2019-05-03]. Dostupné z: <http://www.ukpol.co.uk/nick-clegg-2013-speech-on-immigration/>

⁷³ Tamtéž.

⁷⁴ Tamtéž.

⁷⁵ *The Liberal Democrat manifesto for the 2014 European Parliament elections* [online]. 2014 [cit. 2019-04-30]. Dostupné z: https://d3n8a8pro7vhmx.cloudfront.net/libdems/pages/5056/attachments/original/1398775863/UK_LibDem_2014_Euromanifesto_Clear_Print.pdf?1398775863. S. 36.

jakožto základu vnitřního trhu Evropské unie. Prostor pro reformu však vidí hlavně v zajištění spravedlivých pravidel pro imigraci a zamezení jejich zneužívání.⁷⁶ Jako navrhovaná změna v otázce volného pohybu osob je zde představeno prodloužení doby, kdy se občané EU hledající práci na území Spojeného království musí spoléhat na podporu v nezaměstnanosti ze své domovské země, ze tří na šest měsíců.⁷⁷ Požadavek Liberálních demokratů na reformu volného pohybu skrze přístup k sociálním dávkám, koresponduje s požadavky i dalších britských politických stran v tomto období, zvláště pak s opatřeními navrhovanými Konzervativní stranou.

I přesto, že téma volného pohybu osob získalo oproti předchozím rokům místo v programu Liberálních demokratů, tato problematika příliš nedominovala předvolebním projevům předsedy strany Nicka Clegga. Velkou roli hrála však při jeho projevu o imigraci, který pronesl na začátku srpna roku 2014. V tomto projevu věnoval Clegg celou sekci otázce imigraci z Evropské unie do Spojeného království a představil v ní postoj své strany, který lze charakterizovat jako spíše pozitivní. Ve svém projevu předseda Liberálních demokratů reagoval na skutečnost, že se před uplynutím přechodné lhůty pro Bulharsko a Rumunsko dostalo do země asi 60 tisíc občanů těchto zemí registrovaných jako osoby samostatně výdělečně činné, na které se ještě před uplynutím vztahovala výjimka pro vstup.⁷⁸ Tito lidé ale dle Clegga byli ve skutečnosti zaměstnáni na málo placených pracovních pozicích, aniž by za ně zaměstnavatelé platili zdravotní pojištění či jim nabízeli jiné pracovní výhody.

Právo na svobodu pohybu sice Clegg vidí jako dobrou věc a jako základ evropské integrace, který přináší mnohá pozitiva britským občanům, dodává ale, že je potřeba volný pohyb reformovat a adaptovat pro aktuální členskou základnu EU, která se od zavedení volného pohybu osob rapidně změnila.⁷⁹ Prostor vidí v omezování přístupu imigrantů z EU k sociálním dávkám, jelikož právo pracovat na území jiného členského státu by nemělo automaticky znamenat také právo pobírat zde neomezeně sociální dávky. Zároveň navrhuje prodloužení přechodné doby pro nové členské státy EU na více než sedm let a podmínění ekonomickou situací v těchto státech.⁸⁰ Volný pohyb osob by se měl na tyto státy vztahovat až poté, co se ekonomicky přiblíží ke zbytku členských států. Nově se ve vyjádření k tomuto

⁷⁶ *The Liberal Democrat manifesto for the 2014 European Parliament elections* [online], s. 38.

⁷⁷ Tamtéž.

⁷⁸ Tamtéž.

⁷⁹ In full: Nick Clegg's immigration speech – "Successful immigration systems have to be managed". *Liberal Democrat Voice* [online]. 5. 8. 2014 [cit. 2019-05-03]. Dostupné z: <https://www.libdemvoice.org/in-full-nick-cleggs-immigration-speech-successful-immigration-systems-have-to-be-managed-41969.html>

⁸⁰ Tamtéž.

tématu ze strany Liberálních demokratů objevil návrh na zavedení možnosti brzdy pro imigraci, v momentě kdy do země bude přicházet přílišné množství lidí.⁸¹

3.2.4 Všeobecné volby v roce 2015

Stejně jako program z roku 2014 se program Liberálně demokratické strany pro všeobecné volby roku 2015 pozitivně vyjadřuje vůči otázce volného pohybu osob. Program stejně jako ten minulý vyjadřuje podporu volnému pohybu, jelikož ho považuje nejen za výhodný pro britské občany, kteří mohou žít v jiných členských státech EU, ale zároveň i prospěšný pro britskou ekonomiku a veřejný sektor, hlavně zdravotnictví, kde je zaměstnáno velké množství imigrantů ze členských států EU.⁸² Zároveň se stejně jako v minulých letech objevuje požadavek na přísnější pravidla na získávání sociálních dávek pro imigranty z EU a na zastavení posílání přídatků na děti do zahraničí.⁸³ Program zároveň stejně jako v minulých letech požaduje prodloužení přechodných kontrol pro budoucí nové členské státy EU. Téma otázky volného pohybu osob se na rozdíl od programu neprojevovalo v projevech týkajících se všeobecných voleb konaných v roce 2015. Ve svém projevu o programu předseda strany Nick Clegg problematiku volného pohybu vůbec nezmínil.⁸⁴ Ve všeobecných volbách došlo k rapidnímu propadu Liberální demokracie na základě čehož Nick Clegg odstoupil ze svého místa předsedy strany. V létě roku 2015 se do čela strany dostal Tim Farron, s nímž se rétorika ohledně imigrace přesunula hlavně k tématu řešení tehdy panující migrační krize.

3.3 Postoj Labouristické strany

3.3.1 Všeobecné volby v roce 2010

Během kampaně Labouristické strany pro všeobecné volby proběhlé v roce 2010 nepatřila otázka volného pohybu osob mezi diskutovaná témata a nebyla jí věnována specifická pozornost. Program Labouristů se sice věnoval otázce imigrace, které by podle rétoriky této strany měla být hlavně kontrolovaná a řízená spravedlivými pravidly, specificky ale nezmiňuje ani otázku vnitroeurovské migrace ani problematiku svobody pohybu osob.⁸⁵ To

⁸¹ In full: Nick Clegg's immigration speech... [online].

⁸² *Liberal Democrats Manifesto 2015* [online]. 2015 [cit. 2019-04-30]. Dostupné z: https://d3n8a8pro7vhmx.cloudfront.net/libdems/pages/8907/attachments/original/1429028133/Liberal_Democrat_General_Election_Manifesto_2015.pdf?1429028133. S. 150.

⁸³ Tamtéž.

⁸⁴ Nick Clegg manifesto speech in full. *politics.co.uk* [online]. 15. 4. 2015 [cit. 2019-05-03]. Dostupné z: <http://www.politics.co.uk/comment-analysis/2015/04/15/nick-clegg-manifesto-speech-in-full>

⁸⁵ *The Labour Party Manifesto 2010* [online]. 2010 [cit. 2019-04-30]. Dostupné z: http://www.cpa.org.uk/cpa_documents/TheLabourPartyManifesto-2010.pdf. S. 40

samé platí i pro projevy předsedy strany a tehdejšího premiéra Spojeného království Gordona Browna. Ve svém projevu o imigraci z konce března roku 2010 se zabýval pouze imigrací ze zemí mimo Evropskou unii a v reakci na návrh kvót Konzervativní stranou navrhoval zavedení australského bodového systému pro imigranty.⁸⁶

Změna ve vyjadřování Labouristické strany ohledně tématu volného pohybu osob nastala ale již poté, co se po prohraných květnových volbách a odstoupení Gordona Browna postavil do čela Labouristické strany Ed Miliband. Ten se již ve svém prvním projevu jakožto předsedy strany věnoval nejen migraci jako celku, ale i specificky otázce volného pohybu pracovníků v rámci Evropské unie. Milibandův postoj vyjadřovaný v tomto projevu vůči této problematice lze charakterizovat jako pozitivní, jelikož hodnotí přínos migrace pro britskou společnost jako velmi kladný, hlavně z hlediska ekonomického a sociálního.⁸⁷ Zároveň ale vyzdvihuje nutnost vypořádat se s aktuálnímu důsledky způsobenými volným pohybem osob, zvláště v otázce snižování mezd a pracovních standardů pro zahraniční pracovníky.⁸⁸ Lze tvrdit, že tímto projevem nastínil Ed Miliband směřování postoje Labouristické strany vůči problematice volného pohybu osob na příštích několik let.

3.3.2 Konec přechodného období pro Bulharsko a Rumunsko

V roce 2012 pronesl předseda Labouristické strany důležitý projev věnovaný tématu imigrace, ve kterém se věnuje explicitně i tématu imigrace ze členských států Evropské unie. Milibandův postoj vůči otázce volného pohybu osob lze charakterizovat jako pozitivní, jelikož se svými opatřeními nesnaží snižovat počet imigrantů přicházejících do Spojeného království, ale spíše nastolit spravedlivá pravidla pro příchod imigrantů.⁸⁹ Ve svém projevu Ed Miliband reaguje na problémy vzniklé z rapidní rychlosti migrace, která dle jeho názoru vytváří tlak na školy, bydlení, ale hlavně na britskou ekonomiku. Podle Milibanda má imigrace přímý vliv na snižování mezd v určitých sektorech zaměstnávajících hlavně nekvalifikovanou pracovní sílu, konkrétně v oblastech pohostinství, zpracování jídla a sociální péče.⁹⁰ Navrhovaným řešením má být reforma britské ekonomiky a hlavně přísnější

⁸⁶ General Election 2010: Gordon Brown warns against immigration „scaremongering“. *The Telegraph* [online]. 31. 3. 2010 [cit. 2019-04-30]. Dostupné z: <https://www.telegraph.co.uk/news/uknews/immigration/7541042/General-Election-2010-Gordon-Brown-warns-against-immigration-scaremongering.html>

⁸⁷ Leader's speech, Manchester 2010, Ed Miliband (Labour). *British Political Speech* [online]. [cit. 2019-04-30]. Dostupné z: <http://www.britishpoliticalspeech.org/speech-archive.htm?speech=212>

⁸⁸ Tamtéž.

⁸⁹ Ed Miliband's immigration speech in full. *politics.co.uk* [online]. 22. 6. 2012 [cit. 2019-04-28]. Dostupné z: <http://www.politics.co.uk/comment-analysis/2012/06/22/ed-miliband-s-immigration-speech-in-full>

⁹⁰ Tamtéž.

pracovní standardy zajišťující všem pracovníkům, bez ohledu na to zda jsou imigranti či občané Spojeného království, spravedlivé platové i pracovní podmínky.⁹¹ V projevu byla také okrajově zmíněna otázka přechodné doby budoucích členských států Evropské unie s tím, že Miliband v tomto případě podporuje využívání její maximální možné délky.

Téma uplynutí přechodné doby pro občany Rumunska a Bulharska, a tedy jejich nabytí možnosti se volně pohybovat, pracovat a žít v jiných členských státech Evropské unie, se stalo v rámci Spojeného království ve svém době velmi diskutovaným tématem. Předseda Labouristické strany Ed Miliband na něj reagoval ve svém příspěvku pro deník *Independent* na začátku ledna roku 2014. V něm se vyjádřil, že obavy britských občanů jsou pochopitelné, zvláště kvůli možnému vlivu příchodu další nekvalifikované pracovní síly ze zahraničí na výši mezd.⁹² Milibandům postoj a navrhovaná řešení korespondovaly s těmi navrhovanými v jeho předchozích projevech na toto téma. Mimo lepší kontroly hranic a reformy systému sociálního zabezpečení navrhovaných dalšími britskými politickými stranami, vidí Labouristická strana jako nejdůležitější reagovat reformou ekonomiky na snižování platů způsobené imigrací. Ta by měla proběhnout díky novým opatřením a pravidlům pro zaměstnavatele a náborové agentury a přísnějším opatřením proti jejich porušování.⁹³

3.3.3 Volby do Evropského parlamentu 2014

Na rozdíl od volebního programu pro všeobecné volby konané v roce 2010 se program Labouristické strany pro volby do Evropského parlamentu v roce 2014 již explicitně věnoval otázce volného pohybu osob. Program se nejprve pozitivně vyjadřuje k významnému přínosu imigrace pro Spojené království a následně zmiňuje výhody plynoucí pro britské občany z práva na volný pohyb v rámci území EU. Zároveň je zde ale zmíněno několik oblastí, v nichž by Labouristická strana ráda dosáhla reformy. Za prvé se jedná o prodloužení maximální přechodné doby pro nově přistoupivší státy EU na více než 7 let.⁹⁴ Dále je zmíněna reforma systému sociálního zabezpečení. I přesto, že většina občanů EU

⁹¹ Ed Miliband's immigration speech... [online].

⁹² CHORLEY, Matt. British families will „lose out“ from influx of cheap labour from Romania and Bulgaria, Miliband admits in call to close low wages loophole. *Mail Online* [online]. 5. 1. 2014 [cit. 2019-04-28]. Dostupné z: <https://www.dailymail.co.uk/news/article-2534072/British-families-lose-influx-cheap-labour-Romania-Bulgaria-Miliband-admits-call-close-low-wages-loophole.html>

⁹³ MILIBAND, Ed. We'll close this unfair low-wage loophole. *The Independent* [online]. 5. 1. 2014 [cit. 2019-04-28]. Dostupné z: <http://www.independent.co.uk/voices/comment/well-close-this-unfair-low-wage-loophole-9039081.html>

⁹⁴ *THE LABOUR PARTY EUROPEAN MANIFESTO* [online]. 2014 [cit. 2019-04-30]. Dostupné z: http://www.manifesto.com/wp-content/uploads/2015/09/LABOUR_PARTY_euro_manifesto-2014.pdf. S. 16.

přicházejících do Spojeného království zde pracuje a přispívá na daních více, než dostává v sociálních dávkách či využije v rámci veřejných služeb, tak Labouristická strana vidí ve svém volebním programu z roku 2014 jako důležité prodloužit dobu, po kterou musí být přítomni ve Spojeném království, než získají právo pobírat dávky v nezaměstnanosti ze tří na šest měsíců.⁹⁵ Strana spolu s tím také požaduje zrušení přídavků na děti žijící v zahraničí.⁹⁶ V souladu s postojem Labouristů v předchozích letech jsou v tomto programu zmíněna také opatření věnující se zamezení snižování mezd kvůli pracovníkům ze zahraničí, zvláště zavedení přísnějších trestů pro zaměstnavatele při porušování stávajících pravidel.

V souladu s postojem Labouristické strany vůči otázce volného pohybu představeném v programu se nesl i projev o Evropě, který předseda strany Ed Miliband pronesl na London Business School v březnu roku 2014. Miliband ve svém projevu představil imigraci z Evropské unie do Spojeného království jako jeden ze zdrojů britského euroskepticismu. Mezi navrhovaná opatření bylo v rámci tohoto projevu zahrnuto prodloužení délky přechodné doby na více než sedm let, prodloužení doby pobytu ve Spojeném království pro nabytí práva na získání podpory v nezaměstnanosti, zrušení přídavků pro děti pracovníků, které žijí v zahraničí, větší flexibilita při deportaci zločinců s občanstvím EU a striktnější prosazování dodržování zákona o minimální mzdě.⁹⁷ Celkový přístup strany lze v případě voleb do Evropského parlamentu vnímat jako spíše pozitivní, jelikož rétorika strany se nese v duchu reformy s cílem vytvořit spravedlivější systém pro všechny a zároveň reagovat na požadavky britských občanů, strana si ale zároveň neklade za cíl dosáhnout snížení počtu příchozích evropských imigrantů. Stejně jako v předchozích letech byl v tomto roce kladen důraz na vyzdvižení pozitivního přínosu jak imigrace jako celku tak volného pohybu pro britské občany. Zároveň stejně jako v předcházejících letech byl pro Labouristy důležitý hlavně boj proti nezákonnému snižování mezd a prodloužení maximální délky přechodné doby pro budoucí členské státy EU. Je zde ale vidět i drobný posun, jelikož oproti předchozím výrokům se nyní v rámci navrhovaných opatření dostala do popředí i otázka sociálních dávek.

3.3.4 Všeobecné volby v roce 2015

Postoj Labouristické strany vůči otázce volného pohybu osob proklamovaný během

⁹⁵ *THE LABOUR PARTY EUROPEAN MANIFESTO* [online], s. 17.

⁹⁶ Tamtéž.

⁹⁷ Ed Miliband's speech on Europe: full text. *The Spectator* [online]. 12. 3. 2014 [cit. 2019-04-28]. Dostupné z: <https://blogs.spectator.co.uk/2014/03/ed-milibands-speech-on-europe-full-text/>

kampaně před všeobecnými volbami v roce 2015 se od roku 2014 mírně posunul v oblasti přístupu evropských imigrantů k sociálním dávkám a zároveň se mírně změnila i rétorika strany. V rámci svého volebního programu považují Labouristé za důležité, aby lidé přicházející z EU za práci nejdříve přispívali ekonomice a společnosti, a proto nově navrhuji omezení pobírání sociálních dávek pro evropské imigranty, dokud nebudou v zemi žít a přispívat více než dva roky.⁹⁸ Zároveň na rozdíl od předchozích vyjádření je v tomto programu výslovně vyjádřeno přání docílit snížení počtu přicházejících nekvalifikovaných pracovníků,⁹⁹ čímž je možné charakterizovat vyjadřovaný postoj Labouristů jako spíše negativní. Jako v předchozích letech i tento program navrhuje prodloužení maximální délky přechodného období pro nově přistoupivší členské státy EU, požaduje zastavení posílání přídatků na děti do zahraničí¹⁰⁰ a také ilegalizaci snižování mezd zahraničním pracovníkům.¹⁰¹

Otázce volného pohybu osob se Ed Miliband věnoval mimo jiné i ve svém projevu ke spuštění předvolební kampaně v lednu 2015, kde se pozitivně vyjádřil o zásluze imigrantů při budování země a zároveň se věnoval i otázce zneužívání imigrantů pro snižování mezd a pracovních podmínek.¹⁰² Obavám lidí z míry evropské imigrace se věnoval i ve svém projevu v dubnu 2015 konaném v Barry, kde za si za cíl kladl vypořádání se s mezerami v systému dovolujícím zaměstnavatelům snižovat mzdy a představil opatření, které umožňuje imigrantům z Evropské unie pobírat dávky až po dvou letech pobytu v zemi.¹⁰³

3.4 Postoj Strany nezávislosti Spojeného království

3.4.1 Všeobecné volby v roce 2010

Program Strany nezávislosti Spojeného království představující priority strany pro všeobecné volby v roce 2010 nevyjadřuje explicitní postoj vůči otázce volného pohybu osob. Program UKIP však vyjadřuje negativní postoj vůči imigraci jako celku. Dle názoru strany přišlo Spojené království svým členstvím v Evropské unii o kontrolu nad svými hranicemi a

⁹⁸ *The Labour Party Manifesto 2015* [online]. 2015 [cit. 2019-04-30]. Dostupné z: <http://www.manifesto.com/wp-content/uploads/2015/08/BritainCanBeBetter-TheLabourPartyManifesto2015.pdf>. S. 11.

⁹⁹ Tamtéž, s. 49.

¹⁰⁰ Tamtéž, s. 77.

¹⁰¹ Tamtéž, s. 11.

¹⁰² Ed Miliband election campaign launch speech in full. *politics.co.uk* [online]. 5. 1. 2015 [cit. 2019-04-28]. Dostupné z: <http://www.politics.co.uk/comment-analysis/2015/01/05/ed-miliband-election-campaign-launch-speech-in-full>

¹⁰³ Election 2015: Labour pledges prompt immigration action. *BBC News* [online]. 28. 4. 2015 [cit. 2019-04-28]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/election-2015-32490861>

jediným řešením k opětovnému získání kontroly a k ukončení masové imigrace je vystoupení z Evropské unie a zavedení víz pro všechny, co cestují do Spojeného království.¹⁰⁴ V souvislosti s vnitroeurovskou imigrací navrhuje opatření, aby se všemi občany Evropské unie, kteří do země přišli po roce 2004, a kteří nemají povolení k trvalému pobytu, bylo zacházeno jako s občany třetích zemí.¹⁰⁵ Ve svém projevu na jarní konferenci UKIP o programu a politikách pro všeobecné volby v roce 2010 se tehdejší předseda strany lord Pearson vyjádřil v duchu stranického programu. Hlavním tématem byl nesouhlas se členstvím Spojeného království v Evropské unii a důležitost uspořádání referenda o vystoupení z EU. Lord Pearson ve svém projevu představil imigraci jako důležité téma a vystoupení z Evropské unie jako klíč k získání ztracené kontroly na britskými hranicemi.¹⁰⁶ Strana nezávislosti nakonec ve všeobecných volbách v tomto roce nezískala žádné křeslo a lord Pearson na svůj post předsedy strany následně rezignoval. V listopadu téhož roku se do čela strany dostal Nigel Farage.

3.4.2 Konec přechodného období pro Bulharsko a Rumunsko

Spolu s důležitostí tématu imigrace v rétorice Strany nezávislosti se během roku 2013 projevila i důležitost tématu blízkého se konce přechodného období pro Bulharsko a Rumunsko, které v této době významně rezonovalo jak ve společnosti, tak v politické debatě. Již v lednu roku 2013 v debatě pořádané BBC vyjádřil předseda strany Nigel Farage znepokojení nad datem 1. ledna 2014, kdy se lidem z těchto ekonomicky slabších zemí otevrou dveře na britský pracovní trh.¹⁰⁷ Téma imigrace bylo i jedním z ústředních témat projevu Nigela Farage na výroční konferenci UKIP konané v září. Ve svém projevu Farage označil imigraci jako jeden z největších problémů, jemuž Spojené království čelí, jelikož ovlivňuje britskou ekonomiku, zdravotnictví, školství a další veřejné služby.¹⁰⁸ Tehdejší míru imigrace označil Farage jako neudržitelnou, přičemž blízký se vypršení přechodné lhůty pro Bulharsko a Rumunsko 1. ledna 2014 označil za masivní zvýšení rizika, jelikož občané těchto zemí tím získají nejen neomezený přístup do země, ale i na britský pracovní

¹⁰⁴ UKIP Manifesto April 2010 [online]. 2010 [cit. 2019-04-30]. Dostupné z: <http://www.manifesto.com/wp-content/uploads/2015/09/UKIPManifesto2010.pdf>. S. 5.

¹⁰⁵ Tamtéž.

¹⁰⁶ UKIP Lord Pearson - Pre General Election Speech 2010 - Part 1 of 2 [online]. [cit. 2019-04-28].

Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=hks2SbiVlZE>

¹⁰⁷ Farage: I spent 20 years having a job. *BBC News* [online]. 7. 1. 2013 [cit. 2019-04-28]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/av/uk-politics-20935486/ukip-leader-nigel-farage-on-hs2-romania-and-bulgaria>

¹⁰⁸ Nigel Farage – 2013 Speech to UKIP Conference. *UKPOL* [online]. 30. 11. 2015 [cit. 2019-04-28]. Dostupné z: <http://www.ukpol.co.uk/nigel-farage-2013-speech-to-ukip-conference/>

trh a k systému sociálního zabezpečení.¹⁰⁹ Farage nenabízí žádná opatření pro řešení důsledků příchodu evropských imigrantů či kroky ke snížení jejich počtu, jako jediné řešení vidí vystoupení z Evropské unie.

3.4.3 Volby do Evropského parlamentu 2014

Na rozdíl od volebního programu pro všeobecné volby v roce 2010 zaujímá program Strany nezávislosti pro volby do Evropského parlamentu v roce 2014 jasný negativní postoj proti volnému pohybu osob. Program UKIP vidí problém v tom, že každý kdo je občanem Evropské unie má právo přijít do Spojeného království, žít zde a pobírat sociální dávky, bez toho aniž by systémem jakkoliv přispíval.¹¹⁰ Zároveň zdůrazňuje neschopnost britské vlády jakkoliv kontrolovat počet imigrantů přicházejících z ostatních členských států EU a zmiňuje i otevření hranic pro neomezené množství rumunských a bulharských pracovníků, k němuž došlo na počátku roku 2014.¹¹¹ Program dále zmiňuje problematiku budoucích členských států Evropské unie, na něž se bude také vztahovat právo volného pohybu a jejichž občané budou moci v budoucnu žít a pracovat ve Spojeném království. Stejně jako ve svých vyjádřeních v uplynulých letech UKIP spatřuje jediné řešení situace velké míry imigrace do Spojeného království a získání kontroly nad vlastními hranicemi v odchodu země z EU.¹¹²

Imigrace byla ústředním tématem i při projevu Nigela Farage během jarní konference UKIP v roce 2014. Imigraci představil jako téma, které bude dominovat kampaním před volbami do Evropského parlamentu a zaujal vůči němu tradičně velmi vyhraněný postoj. Ve svém projevu kritizoval přístup ostatních britských politických stran primárně Labouristickou stranu, která dle jeho názoru svou vládní politikou způsobila příliv velkého množství imigrantů, což vedlo k nárůstu tlaku na britský pracovní trh, mzdy a veřejné služby a zároveň kritizoval i další strany kvůli jejich nezakročení proti vypršení přechodného období Rumunska a Bulharska a jejich podílu na zvýšení čisté imigrace a žádnému zlepšení situace.¹¹³ Jako hlavní cíl v oblasti imigrace stanovil Farage opětovné získání kontroly nad hranicemi a imigrací, stanovení vlastní imigrační politiky a kontrola počtu i kvality lidí přicházejících do země.¹¹⁴

¹⁰⁹ Nigel Farage – 2013 Speech to UKIP Conference [online].

¹¹⁰ UKIP MANIFESTO 2014 [online]. 2014 [cit. 2019-04-30]. Dostupné z: <http://www.manifesto.com/wp-content/uploads/2015/09/UKIP-2014-EuroManifesto.pdf>. S. 4.

¹¹¹ Tamtéž.

¹¹² Tamtéž, s. 7.

¹¹³ Nigel Farage keynote speech, UKIP 2014 spring conference (28Feb14) [online]. [cit. 2019-04-28].

Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=A6JgyJp_QJw

¹¹⁴ Tamtéž.

3.4.4 Všeobecné volby v roce 2015

Stejně jako v rámci programu pro volby do Evropského parlamentu v roce 2014, představuje program pro všeobecné volby konané v květnu roku 2015 postoj Strany nezávislosti vůči otázce volného pohybu osob. Tento postoj lze stejně jako v předchozích letech charakterizovat jako negativní, jelikož v rámci programu strana prosazuje omezování počtu přichozích imigrantů a vystoupením z Evropské unie se chce vzdát i práva na svobodu pohybu. Volební program vnímá imigranty jako zdroj tlaku na britskou ekonomiku, veřejné služby a životní prostředí a kritizuje diskriminaci britských občanů ve prospěch imigrantů z EU.¹¹⁵ Jako jediné možné řešení jak kontrolovat množství lidí přicházejících z Evropské unie do Spojeného království vidí Strana nezávislosti stále ve vystoupení z Evropské unie a v následném ustanovení vlastní imigrační politiky, která by favorizovala imigraci vysoce kvalifikovaných pracovníků. Program kromě imigrační politiky po vystoupení země z EU stanovuje, že občanům EU, kteří do vystoupení země z EU pobývali ve Spojeném království, bude ponecháno právo zůstat, pracovat a pobírat sociální dávky a po pěti letech pobytu budou moci požádat o britské občanství.¹¹⁶ Ve stejném duchu se předseda strany Nigel Farage vyjádřil i během svého projevu o imigraci v březnu roku 2015. Otevření hranic Spojeného království a jeho negativní vliv na britský pracovní trh, bydlení a veřejné služby vnímá jako velký zápor členství v Evropské unii a v souladu s programem strany vidí jako jediné možné řešení odchod z Evropské unie, jelikož jen díky upuštění od principu svobodného pohybu osob lze kontrolovat i imigraci z Evropské unie.¹¹⁷

¹¹⁵ *UKIP MANIFESTO 2015* [online]. 2015 [cit. 2019-04-30]. Dostupné z: <https://d3n8a8pro7vhmx.cloudfront.net/ukipdev/pages/1103/attachments/original/1429295050/UKIPManifesto2015.pdf>. S. 11.

¹¹⁶ Tamtéž, s. 13.

¹¹⁷ *Nigel Farage Speech on Immigration, 4th March 2015* [online]. [cit. 2019-04-28]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=OSB0JoMO0S4>

4 Srovnání postojů britských politických stran a jejich dominantních tematických rámců

Při pohledu na vyjádření čtyř nejdůležitějších politických stran Spojeného království k otázce volného pohybu osob v rámci Evropské unie je patrné, že všechny tyto strany mezi lety 2010 a 2016 zaznamenaly patrný posun ve svém postoji vůči této problematice a zároveň i v důležitosti, kterou danému tématu ve svých vyjádřeních věnovaly. Jednotlivé strany se ale zároveň významně lišily tematickými rámci dominujícími jejich pohledu na danou otázku. V roce 2010 se ani jedna z vybraných politických stran ve svých vyjádřeních významně nezabývala otázkou volného pohybu osob, přičemž v roce 2015 již všechny strany zmiňovaly tuto problematiku ve svých volebních programech pro všeobecné volby a zaujímaly k ní jiný než neutrální postoj.

V případě vyjádření Konzervativní strany nabralo téma volného pohybu osob na prominentnosti až spolu s blížícím se koncem přechodného období Bulharska a Rumunska na počátku roku 2014. V reakci na tuto událost započala Konzervativní strana svou vyhraněnější rétoriku vůči imigraci ze členských států Evropské unie, která se velmi lišila od původního stranického neutrálního postoje. Jejím spíše negativním vyjádřením začal dominovat rámec snižování počtu příchozích migrantů skrze omezování jejich přístupu k sociálním dávkám. Tento rámec převládal i během následujících vyjádření a s ohledem na postupně rostoucí množství navrhovaných omezení lze tvrdit, že došlo i k utužení tohoto rámce ve vyjadřovaném postoji Konzervativní strany. Omezování přístupu imigrantů z EU k sociálním dávkám se následně stalo i stěžejním bodem v rámci renegociace členství Spojeného království v EU.

Větší důraz na otázku volného pohybu osob a zároveň i zvyšující se počet navrhovaných opatření, které nastaly v tomto období lze vysvětlit několika faktory. Prvním může být cíl předsedy strany Davida Camerona upevnit svou pozici ve straně snahou vyhovět i euroskeptické části Konzervativní strany, která požadovala větší kontrolu imigrace a přístupu k systému sociálního zabezpečení.¹¹⁸ Dalším důležitým důvodem pro změnu rétoriky je reakce na stoupající popularity a úspěch Strany nezávislosti, která do politické debaty přinesla tematiku Evropské unie a imigrace, v lokálních volbách.¹¹⁹ S cílem zajistit

¹¹⁸ MILTON, Thomas. Renegotiating the European Union's free movement..., s. 8.

¹¹⁹ Tamtéž, s. 9.

si podporu i více euroskeptických voličů Konzervativní strany a zároveň s cílem získat většinu ve všeobecných volbách v roce 2015 začala strana ve svých vyjádřeních klást větší důraz na vztahy mezi Evropskou unií a Spojeným královstvím a snažila se ukázat, že i ona považuje řešení tématu imigrace z Evropské unie za důležité.¹²⁰

Konzervativní strana			
Rok	Prominentnost	Postoj	Rámec
2010	chybí/nízká	neutrální	chybí
2013/2014	chybí/střední	neutrální/spíše negativní	chybí/omezování přístupu k sociálním dávkám
2014	střední/vysoká	spíše negativní	omezování přístupu k sociálním dávkám
2015	vysoká	spíše negativní	omezování přístupu k sociálním dávkám

Tabulka 1: Vývoj postoje Konzervativní strany

Oproti velmi výraznému posunu ve vyjadřovaném postoji Konzervativní strany nezaznamenala vyjádření Liberálních demokratů ohledně otázky volného pohybu osob tak významný posun. Jejich celkový postoj k dané otázce byl v rámci studovaného období stabilní a lze ho charakterizovat jako spíše pozitivní až pozitivní. Od roku 2010 je patrný nárůst prominentnosti tématiky volného pohybu osob ve vyjádřeních Liberálních demokratů, zároveň však toto téma u této strany nerezonovala do tak velké míry jako u ostatních politických stran. Stejně jako u Konzervativní strany se jimi navrhovaná řešení často týkala omezení přístupu evropských imigrantů k sociálním dávkám, v tomto případě se však nejedná o dominantní tematický rámec jejich rétoriky. Ten je spíše možné vidět v jejich důrazu na stanovování spravedlivých pravidel imigrace a jejich dodržování.

Liberálně demokratická strana			
Rok	Prominentnost	Postoj	Rámec
2010	chybí	nezmiňuje se	chybí
2013/2014	nízká	neutrální	spravedlivá pravidla a jejich dodržování
2014	střední/vysoká	pozitivní/spíše pozitivní	spravedlivá pravidla a jejich dodržování
2015	střední/chybí	pozitivní/spíše pozitivní	spravedlivá pravidla a jejich dodržování

Tabulka 2: Postoj Liberálně demokratické strany

¹²⁰ MILTON, Thomas. Renegotiating the European Union's free movement..., s. 9.

Na rozdíl od Konzervativní a Liberálně demokratické strany, které v roce 2010 zastávaly k otázce volného pohybu osob neutrální postoj či se k ní téměř nevyjadřovaly, Labouristická strana s příchodem Eda Milibanda na post předsedy strany již v tomto roce položila základy budoucího směřování své rétoriky ohledně otázky volného pohybu osob. Dominantním tematickým rámcem v přístupu Labouristů se stal vliv imigrantů na snižování mezd a tento rámec u strany přetrval po celé vybrané období. Od roku 2014 však postupně získávala ve vyjádřeních Labouristů na důležitosti i otázka omezování imigrantského přístupu k sociálním dávkám, která ještě více narostla s blížícími se všeobecnými volbami v roce 2015. Do konce roku 2014 lze možné charakterizovat přístup strany k otázce volného pohybu osob jako spíše pozitivní, s větším důrazem na omezování přístupu k sociálním dávkám však postoj přechází až na spíše negativní stupeň.

Po přistoupení deseti nových členských států v roce 2004 nevyužili Labouristé jako vládní strana práva na stanovení přechodné doby pro nové členské státy EU, čímž došlo k příchodu velkého množství občanů EU, zvláště pak ze střední a východní Evropy. Následná prohra Labouristů v roce 2010 může být brána i jako vyjádření nesouhlasu voličů s postupem strany během řešení imigračních problémů.¹²¹ Důvodem, proč nový předseda strany Ed Miliband kladl větší důraz na zapojení tematiky volného pohybu osob i následné návrhy na omezení přístupu k sociálním dávkám pro imigranty z EU, může být jeho snaha reagovat na tlak svých voličů a dalších politických stran s cílem zvýšit konkurenceschopnost Labouristické strany pro další volby proti svému hlavnímu protivníkovi Konzervativní straně.¹²²

<i>Labouristická strana</i>			
<i>Rok</i>	<i>Prominentnost</i>	<i>Postoj</i>	<i>Rámec</i>
2010	chybí/nízká	nezmiňuje se/pozitivní	chybí/vliv na snižování mezd
2013/2014	střední	pozitivní	vliv na snižování mezd
2014	střední	spíše pozitivní	vliv na snižování mezd
2015	střední/vysoká	spíše negativní	vliv na snižování mezd/omezování přístupu k sociálním dávkám

Tabulka 3: Postoj Labouristické strany

¹²¹ BALE, Tim. Putting it Right? The Labour Party's Big Shift on Immigration Since 2010. *Political Quarterly* [online]. 2014, 85(3), 296-303 [cit. 2019-05-08], s. 297.

¹²² Tamtéž, s. 296.

Stejně jako u Labouristů i vyjádřením Strany nezávislosti dominoval po celé studované období jeden rámeček, v tomto případě to však bylo opětovné získání kontroly nad hranicemi skrze vystoupení země z Evropské unie. UKIP na rozdíl od ostatních stran nevěnoval pozornost reformám pravidel ani omezování sociálních dávek, ale jediné řešení situace viděl v ukončení svobody volného pohybu skrze odchod země z EU a následné nastavení vlastních imigračních pravidel. I přesto, že se vyjadřovaný postoj Strany nezávislosti v daném období příliš nezměnil, je patrné, že od roku 2010, kdy se strana tomuto tématu příliš nevěnovala, nabrala otázka volného pohybu osob v rétorice této strany výrazně na důležitosti. To lze zdůvodnit snahou této strany diverzifikovat svou původně jednostranně zaměřenou politikou, která cílila jen proti členství Spojeného království v Evropské unii. Jelikož téma Evropské unie příliš nerezonovalo v domácí politické debatě, se snahou zaujmout větší množství voličů přijala strana směrem k všeobecným volbám v roce 2010 jako jedno z dalších svých témat problematiku imigrace.¹²³ Z volného pohybu osob pak strana udělala jeden ze svých hlavních argumentů pro odchod země z Evropské unie.

<i>Strana nezávislosti Spojeného království</i>			
<i>Rok</i>	<i>Prominentnost</i>	<i>Postoj</i>	<i>Rámeček</i>
2010	nízká	nevyjadřuje se/negativní	vystoupení země z EU
2013/2014	střední	negativní	vystoupení země z EU
2014	vysoká	negativní	vystoupení země z EU
2015	vysoká	negativní	vystoupení země z EU

Tabulka 4: Postoj Strany nezávislosti Spojeného království

Celkově lze říci, že všechny strany zaznamenaly v období mezi lety 2010 a 2016 posun ve své rétorice ohledně otázky volného pohybu osob, která postupně u všech stran výrazně nabrala na důležitosti. Liberálně demokratická strana, Konzervativní strana a Strana nezávislosti Spojeného království mezi lety 2013 a 2015 již výrazně neměnily vyjadřovaný postoj vůči svobodě pohybu osob. V tomto období je posun patrný pouze u Labouristické strany, která změnila svou rétoriku s přidáním opatření na omezení přístupu imigrantů k sociálním dávkám. U všech studovaných stran se ale lišil dominantní rámeček představující hlavní téma, které si strana spojovala s otázkou volného pohybu osob.

¹²³ DEACON, David a Dominic WRING. The UK Independence Party, populism and the British news media: Competition, collaboration or containment?. *European Journal of Communication* [online]. 2016, 31(2), 169-184 [cit. 2019-05-08], s. 173.

Závěr

Tato práce si kladla za cíl na základě analýzy vyjádření čtyř hlavních politických stran v určených milnících vybraného časového období, zjistit, zda u těchto stran došlo k posunu ve vyjadřovaném postoji vůči otázce volného pohybu osob. Dalším cílem práce bylo zároveň identifikovat dominantní tematický rámec postojů jednotlivých stran a na jeho základě komparovat vyjadřované přístupy. Tezí této bakalářské práce bylo tvrzení, že mezi lety 2010 a 2016 došlo u všech studovaných stran k posunu ve vyjadřovaném postoji vůči otázce volného pohybu osob, přičemž dominantní tematický rámec se napříč stranami lišil. Tato hypotéza se potvrdila, jelikož opravdu u všech vybraných stran došlo mezi lety 2010 až 2016 k posunu ve vyjadřovaném postoji a zároveň u všech stran nabralo téma volného pohybu osob v daném období na důležitosti. Zároveň se napříč stranami lišily i dominantní rámce, identifikující u jednotlivých stran nejdůležitější téma spojené s jejich postojem k volnému pohybu osob. Je však nutné podotknout, že u Konzervativní, Labouristické a Liberálně demokratické strany došlo zvláště ve vyjádřeních v roce 2015 k výrazné podobnosti navrhovaných opatření v oblasti omezování přístupu imigrantů k britskému systému sociálního zabezpečení.

Konzervativní strana zaznamenala od roku 2010 velmi výrazný posun ve vyjadřovaném postoji vůči otázce volného pohybu osob. V roce 2010 zastávala strana vůči této problematice neutrální postoj a ve svých vyjádření se všeobecně příliš touto problematikou nezabývala. Spolu s koncem přechodného období pro Bulharsko a Rumunsko nabralo téma svobody pohybu na důležitosti a strana začala vyjadřovat spíše negativní postoj k této problematice s cílem snížit počet příchozích imigrantů díky omezení jejich přístupu k systému sociálního zabezpečení. Právě rámec omezování sociálních dávek pro imigranty dominoval postoji Konzervativní strany a později se stal i jedním z hlavních témat renegotiace členství Spojeného království v Evropské unii. Důvody pro nárůst prominentnosti tématu volného pohybu osob ve vyjádřeních Konzervativní strany lze vidět ve snaze Davida Camerona reagovat na vnitrostranické rozpory a zároveň i na vzestup Strany nezávislosti.

Na rozdíl od Konzervativců se Liberální demokraté ve svých vyjádřeních z roku 2010 o otázce volného pohybu nezmiňovali. Průlomem byl až program strany pro volby do Evropského parlamentu v roce 2014. Tato strana zaujímala od tohoto roku spíše pozitivní postoj vůči svobodě pohybu osob a jejím vyjádřeními dominoval rámec nastavení a

dodržování spravedlivých pravidel. V souladu s Konzervativní stranou však i tato strana navrhovala reformu přístupu imigrantů z EU k sociálním dávkám.

Labouristická strana také zaznamenala výrazný posun v rétorice ohledně tématu volného pohybu osob. Již po změně předsedy strany po všeobecných volbách v roce 2010 se strana začala k tomuto tématu vyjadřovat v souvislosti s vlivem imigrantů na snižování mezd. Toto snižování a opatření k jeho zastavení představovaly již od roku 2010 dominantní rámec v postoji Labouristů vůči volnému pohybu osob. Vyjadřovaný postoj strany byl do konce roku 2014 spíše pozitivní, jelikož hlavním cílem strany bylo nastavení spravedlivých podmínek pro všechny. Od roku 2014 a zvláště pak v roce 2015 získala však ve vyjádřeních Labouristů na důležitosti také otázka omezování přístupu imigrantů k sociálním dávkám a objevil se i požadavek na snížení počtu příchozích imigrantů, čímž se postoj strany změnil na spíše negativní. Posun v postoji Labouristické strany je možné vysvětlit snahou reagovat na požadavky voličů a zároveň zvýšit svou konkurenceschopnost proti Konzervativní straně ve všeobecných volbách konaných v roce 2015.

Strana nezávislosti nezaznamenala oproti ostatním analyzovaným stranám tak výrazný posun ve svém stanovisku vůči otázce volného pohybu osob, ale i u této strany tato problematika v daném časovém období významně nabrala na důležitosti. Stejně jako u ostatních stran je možné tento posun vysvětlit snahou oslovit co největší množství voličů. V roce 2010 se strana explicitně nevěnovala omezení svobody pohybu osob, toto téma se ve vyjádřeních strany začalo více objevovat až s blížícím se koncem přechodného období pro Bulharsko a Rumunsko. UKIP zastával po celé období negativní postoj vůči volnému pohybu osob a dominantní tematický rámcem v jeho vyjádřeních představovalo vystoupení Spojeného království z Evropské unie, v němž strana viděla jedinou možnost, jak zastavit přísun imigrantů z Evropské unie.

Celkově lze říci, že téma volného pohybu osob hrálo v politické debatě mezi lety 2010 až 2016 velmi důležitou roli. Během daného období ve snaze oslovit co největší spektrum voličů přijaly všechny studované strany téma volného pohybu osob do určité míry do své politické agendy. Důležitost tohoto tématu pro britské politické strany i veřejnost se následně projevila i jeho stěžejní rolí v rámci renegociace členství země v Evropské unii a hlavně později během referenda o vystoupení země z EU. Právě i přístup k tématu volného pohybu osob ovlivnil výsledek tohoto referenda, na jehož základě dojde k historicky prvnímu vystoupení členského státu z Evropské unie.

Summary

The aim of this Bachelor's thesis was to analyse the evolution of stances of four main political parties in the United Kingdom – Labour Party, Liberal Democrats, Conservative Party, and United Kingdom Independence Party – towards the issue of free movement of people in the European Union. The analysis was based on the study of parties' manifestos and their leaders' speeches at four milestones of the chosen time period. These milestones were the general elections in the years 2010 and 2015, the end of the transitional period of the new EU member states Bulgaria and Romania and the European Parliament elections in the year 2014. The thesis analysed the attitude towards free movement of people expressed in each statement using the scale negative, rather negative, neutral, rather positive, positive and not mentioned. Apart from this scale also a scale for showing the prominence of the chosen topic at each period milestone was used. These two scales were used to show the evolution of parties' stances towards the issue of free movement of people. For comparison of parties' stances, the dominant thematic frames were identified, meaning that one single topic dominating the parties' statement was used to describe the parties' attitude towards the issue of free movement of people.

Using this analysis and methods this thesis came to following conclusions. The stance of all chosen political parties towards the issue of free movement evolved during the period between the years 2010 and 2016 and over time in case of each political party the issue gained on prominence. The Conservative Party went from neutral stance in the year 2010 to a rather negative attitude in the year 2015. This party stressed particularly the issue of access of EU immigrants to welfare benefits in the United Kingdom and dominant thematic frame of its attitude towards the free movement of people was the lowering of the number of incoming immigrants from EU member states through restraining of their access to welfare benefits and social housing. On the other hand, the attitude of Liberal Democrats towards the issue of free movement of people did not evolve as significantly as in the case of the Conservative Party and the issue was not that prominent in the party's rhetoric. However, it is still possible to recognize some shift in the attitude of this party, as in its manifesto for the general elections the issue of freedom of movement was not mentioned, but it was mentioned in the manifestos for the years 2014 and 2015. The Liberal Democrats expressed a mainly rather positive attitude towards freedom of movement and its main thematic frame was the adherence to fair rules of immigration. However, also the restraining

of immigrants' access to welfare system played a minor role in its statements.

As in the case of the Conservative Party, the attitude of the Labour Party towards the freedom of movement evolved significantly over the chosen period. Since the year 2010, the party expressed positive and rather positive stance towards this issue and the main thematic frame was the immigrants' impact on the lowering of wages and measures how to deal with this problem. However, the party's attitude started to change since the year 2014 when it started to express a measure of restraining immigrants' access to the welfare benefits and the party's attitude in the year 2015 could be characterised as rather negative. The stance of the United Kingdom Independence Party did not change significantly over the time, however, the issue of freedom of movement gain considerably on prominence in the party's statements on the immigration and the European Union issues. The attitude of this party can be characterised as negative during the whole period and the main thematic frame used during its statements was gaining back the control of the United Kingdom's borders through leaving the European Union.

To conclude, the issue of free movement of people played a significant role in the political debate between the years 2010 and 2016. During the studied period all the chosen parties introduced the topic of freedom of movement to some extent in their political agenda. The importance of this topic for British political parties and also the public was then greatly shown by its significant role in the process of renegotiation of United Kingdom's membership in the EU and later during the referendum. Also, the attitude towards the issue of free movement of people influenced the final outcome of the referendum, according to which the first member state ever is going to withdraw from the European Union.

Použitá literatura

Primární zdroje

CAMERON, David. PM letter to President of the European Council Donald Tusk. *gov.uk* [online]. 10. 11. 2015 [cit. 2019-03-23]. Dostupné z:

https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/475679/Donald_Tusk_letter.pdf

CAMERON, David. PM speech on immigration. *GOV.UK* [online]. 21. 5. 2015 [cit. 2019-04-28]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/speeches/pm-speech-on-immigration>

CAMERON, David. Prime Minister's speech on immigration. *GOV.UK* [online]. 10. 10. 2011 [cit. 2019-04-28]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/speeches/prime-ministers-speech-on-immigration>

CLEGG, Nick. Nick Clegg's speech in full. *The Guardian* [online]. 2010 [cit. 2019-05-03]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/politics/2010/jan/11/nick-clegg-speech-full-text>

CONSERVATIVE PARTY EUROPEAN ELECTION MANIFESTO 2014 [online]. 2014 [cit. 2019-04-30]. Dostupné z: <http://conservativeeurope.com/publications/EUROPEAN%20MANIFESTO%202014.pdf>

Draft Decision of the Heads of State or Government, meeting within the European Council, concerning a New Settlement for the United Kingdom within the European Union. *politico.eu* [online]. 19. 2. 2016 [cit. 2019-03-23]. Dostupné z:

<https://www.politico.eu/wp-content/uploads/2016/02/sn00021-en16-DRAFT-DECISION-OF-THE-HEADS-OF-STATES.pdf>

Ed Miliband election campaign launch speech in full. *politics.co.uk* [online]. 5. 1. 2015 [cit. 2019-04-28]. Dostupné z: <http://www.politics.co.uk/comment-analysis/2015/01/05/ed-miliband-election-campaign-launch-speech-in-full>

Ed Miliband's immigration speech in full. *politics.co.uk* [online]. 22. 6. 2012 [cit. 2019-04-28]. Dostupné z: <http://www.politics.co.uk/comment-analysis/2012/06/22/ed-miliband-s-immigration-speech-in-full>

Ed Miliband's speech on Europe: full text. *The Spectator* [online]. 12. 3. 2014 [cit. 2019-04-28]. Dostupné z: <https://blogs.spectator.co.uk/2014/03/ed-milibands-speech-on-europe-full-text/>

Immigration speech by the Prime Minister. *GOV.UK* [online]. 25. 3. 2013 [cit. 2019-04-09]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/news/immigration-speech-by-the-prime-minister>

In full: David Cameron's EU speech. *bbc.com* [online]. 28. 11. 2014 [cit. 2019-04-28]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/uk-politics-30250299>

In full: Nick Clegg's immigration speech – “Successful immigration systems have to be managed”. *Liberal Democrat Voice* [online]. 5. 8. 2014 [cit. 2019-05-03]. Dostupné z: <https://www.libdemvoice.org/in-full-nick-cleggs-immigration-speech-successful-immigration-systems-have-to-be-managed-41969.html>

Leader's speech, Manchester 2010, Ed Miliband (Labour). *British Political Speech* [online]. [cit. 2019-04-30]. Dostupné z: <http://www.britishpoliticalspeech.org/speech-archive.htm?speech=212>

Liberal Democrat Manifesto 2010 [online]. 2010 [cit. 2019-04-30]. Dostupné z: http://www.manifesto.com/wp-content/uploads/2015/09/libdem_manifesto_2010.pdf

Liberal Democrats Manifesto 2015 [online]. 2015 [cit. 2019-04-30]. Dostupné z: https://d3n8a8pro7vhmx.cloudfront.net/libdems/pages/8907/attachments/original/1429028133/Liberal_Democrat_General_Election_Manifesto_2015.pdf?1429028133

Nick Clegg – 2013 Speech on Immigration. *UKPOL* [online]. 25. 11. 2015 [cit. 2019-05-03]. Dostupné z: <http://www.ukpol.co.uk/nick-clegg-2013-speech-on-immigration/>

Nick Clegg manifesto speech in full. *politics.co.uk* [online]. 15. 4. 2015 [cit. 2019-05-03]. Dostupné z: <http://www.politics.co.uk/comment-analysis/2015/04/15/nick-clegg-manifesto-speech-in-full>

Nigel Farage – 2013 Speech to UKIP Conference. *UKPOL* [online]. 30. 11. 2015 [cit. 2019-04-28]. Dostupné z: <http://www.ukpol.co.uk/nigel-farage-2013-speech-to-ukip-conference/>

PM and Deputy PM press conference. *GOV.UK* [online]. 12. 5. 2010 [cit. 2019-05-03].

Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/speeches/pm-and-deputy-pm-press-conference--2>

Review of the Balance of Competences between the United Kingdom and the European Union: Single Market: Free Movement of Persons [online]. HM Government. 2014 [cit. 2019-04-08]. Dostupné

z: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/335088/SingleMarketFree_MovementPersons.pdf

THE CONSERVATIVE MANIFESTO 2010 [online]. 2010 [cit. 2019-04-30]. Dostupné

z: <https://conservativehome.blogs.com/files/conservative-manifesto-2010.pdf>

The Conservative Party Manifesto 2015. *Conservatives.com* [online]. [cit. 2019-04-30].

Dostupné z: <https://www.conservatives.com/manifesto2015>

THE LABOUR PARTY EUROPEAN MANIFESTO [online]. 2014 [cit. 2019-04-30].

Dostupné z: [http://www.manifesto.com/wp-](http://www.manifesto.com/wp-content/uploads/2015/09/LABOUR_PARTY_euro_manifesto-2014.pdf)

[content/uploads/2015/09/LABOUR_PARTY_euro_manifesto-2014.pdf](http://www.manifesto.com/wp-content/uploads/2015/09/LABOUR_PARTY_euro_manifesto-2014.pdf)

The Labour Party Manifesto 2010 [online]. 2010 [cit. 2019-04-30]. Dostupné

z: http://www.cpa.org.uk/cpa_documents/TheLabourPartyManifesto-2010.pdf

The Labour Party Manifesto 2015 [online]. 2015 [cit. 2019-04-30]. Dostupné

z: <http://www.manifesto.com/wp-content/uploads/2015/08/BritainCanBeBetter-TheLabourPartyManifesto2015.pdf>

The Liberal Democrat manifesto for the 2014 European Parliament elections [online].

2014 [cit. 2019-04-30]. Dostupné

z: https://d3n8a8pro7vhmx.cloudfront.net/libdems/pages/5056/attachments/original/1398775863/UK_LibDem_2014_Euromanifesto_Clear_Print.pdf?1398775863

UKIP MANIFESTO 2014 [online]. 2014 [cit. 2019-04-30]. Dostupné

z: <http://www.manifesto.com/wp-content/uploads/2015/09/UKIP-2014-EuroManifesto.pdf>

UKIP MANIFESTO 2015 [online]. 2015 [cit. 2019-04-30]. Dostupné

z: <https://d3n8a8pro7vhmx.cloudfront.net/ukipdev/pages/1103/attachments/original/1429295050/UKIPManifesto2015.pdf>

UKIP Manifesto April 2010 [online]. 2010 [cit. 2019-04-30]. Dostupné

z: <http://www.manifesto.com/wp-content/uploads/2015/09/UKIPManifesto2010.pdf>

Literatura – odborné knihy a články

ALDECOA LUZÁRRAGA, Francisco a Mercedes GUINEA LLORENTE. Renegotiation by the United Kingdom of its Constitutional Relationship with the European Union: Issues Related to Sovereignty. *European Parliament Think Tank* [online]. 2016 [cit. 2019-03-23].

Dostupné z:

[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/556938/IPOL_STU\(2016\)556938_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2016/556938/IPOL_STU(2016)556938_EN.pdf)

BALE, Tim. Putting it Right? The Labour Party's Big Shift on Immigration Since 2010. *Political Quarterly* [online]. 2014, **85**(3), 296-303 [cit. 2019-05-08].

DEACON, David a Dominic WRING. The UK Independence Party, populism and the British news media: Competition, collaboration or containment?. *European Journal of Communication* [online]. 2016, **31**(2), 169-184 [cit. 2019-05-08].

DINAN, Desmond, Neill NUGENT a William E PATERSON. *The European Union in crisis*. London: Palgrave, Macmillan Education, 2017. The European Union series.

EATOCK, David a Eva-Maria Alexandrova POPTCHEVA. The UK's 'new settlement' in the European Union: Renegotiation and referendum. *European Parliament Think Tank* [online]. 2016 [cit. 2019-03-23]. Dostupné z:

[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2016/577983/EPRS_IDA\(2016\)577983_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2016/577983/EPRS_IDA(2016)577983_EN.pdf)

ENTMAN, Robert M. Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm. *Journal of Communication* [online]. 1993, **43**(4), 51–58. ISSN 0021-9916, 1460-2466 [cit. 2019-05-08].

GARNETT, Mark a Philip LYNCH. *Exploring British politics*. Fourth edition. New York: Routledge, 2016.

GEDDES, Andrew. *Britain and the European Union*. Houndmills, Basingstoke, Hampshire: Palgrave Macmillan, 2013. The European union series.

GOWLAND, David. *Britain and the European Union*. London: and New York, 2017.

MAURITS VAN DER VEEN, A. The purpose of the European Union: Framing European integration. In: *The political economy of European integration: theory and analysis*. London ; New York: Routledge, 2005.

MILTON, Thomas. Renegotiating the European Union's free movement and social security coordination policies: Britain's approaches and interests. *Australian & New Zealand Journal of European Studies* [online]. 2018, **10**(2), 2-16 [cit. 2019-23-03].

MORRIS, Marley. Unlocking the EU Free Movement Debate. *IPPR* [online]. 2015 [cit. 2019-03-25]. Dostupné z: https://www.ippr.org/files/publications/pdf/unlocking-free-movement_Dec2015.pdf?noredirect=1

PIKNA, Bohumil. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy)*. Praha: Linde, 2010. Vysokoškolské právnické učebnice.

PORTES, Jonathan. Migrants, benefits and the UK's renegotiation: questions and answers. *The UK in a Changing Europe* [online]. 10. 11. 2015 [cit. 2019-03-25]. Dostupné z: <http://ukandeu.ac.uk/migrants-benefits-and-the-uks-renegotiation-questions-and-answers/>

THIELEMANN, E. a D. SCHADE. Buying into Myths: Free Movement of People and Immigration. *Political Quarterly* [online]. 2016, **87**(2), 139 – 147.

TILFORD, Simon. Britain, Immigration and Brexit. *Centre for European Reform* [online]. 30. 11. 2015 [cit. 2019-03-25]. Dostupné z: <https://www.cer.eu/publications/archive/bulletin-article/2015/britain-immigration-and-brexit>

VASILOPOULOU, Sofia. Mixed feelings: Britons' conflicted attitudes to the EU before the referendum. *policy-network.net* [online]. 7. 9. 2015 [cit. 2019-05-07]. Dostupné z: <https://policynetwork.org/publications/papers/mixed-feelings-britains-conflicted-attitudes-to-the-eu-before-the-referendum/>

VASILOPOULOU, Sofia. UK Euroscepticism and the Brexit Referendum. *Political Quarterly* [online]. 2016, **87**(2), 219 - 227 [cit. 2019-05-07].

Elektronické zdroje

Cameron announces tough measures to discourage immigrants. *euractiv.com* [online]. 26. 3. 2013 [cit. 2019-04-09]. Dostupné z: <https://www.euractiv.com/section/justice-home-affairs/news/cameron-announces-tough-measures-to-discourage-immigrants/>

Election 2015: Labour pledges prompt immigration action. *BBC News* [online]. 28. 4. 2015 [cit. 2019-04-28]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/election-2015-32490861>

EMERSON, Michael, 2015. What the British government should conclude from its own researches on the EU. *euractiv.com* [online]. 2. 4. 2015 [cit. 2019-04-09]. Dostupné z: <https://www.euractiv.com/section/uk-europe/opinion/what-the-british-government-should-conclude-from-its-own-researches-on-the-eu/>

EU reform deal: What Cameron wanted and what he got. *bbc.co.uk* [online]. 20. 2. 2016 [cit. 2019-03-25]. Dostupné z: <https://www.bbc.co.uk/news/uk-politics-eu-referendum-35622105>

Farage: I spent 20 years having a job. *BBC News* [online]. 7. 1. 2013 [cit. 2019-04-28]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/av/uk-politics-20935486/ukip-leader-nigel-farage-on-hs2-romania-and-bulgaria>

General Election 2010: Gordon Brown warns against immigration „scaremongering“. *The Telegraph* [online]. 31. 3. 2010 [cit. 2019-04-30]. Dostupné z: <https://www.telegraph.co.uk/news/uknews/immigration/7541042/General-Election-2010-Gordon-Brown-warns-against-immigration-scaremongering.html>

HAMMOND, Andrew. Breaking Europe. *Foreign Affairs* [online]. 22. 2. 2016 [cit. 2019-03-23]. Dostupné z: <https://www.foreignaffairs.com/articles/united-kingdom/2016-02-22/breaking-europe>

CHORLEY, Matt. British families will „lose out“ from influx of cheap labour from Romania and Bulgaria, Miliband admits in call to close low wages loophole. *Mail Online* [online]. 5. 1. 2014 [cit. 2019-04-28]. Dostupné z: <https://www.dailymail.co.uk/news/article-2534072/British-families-lose-influx-cheap-labour-Romania-Bulgaria-Miliband-admits-call-close-low-wages-loophole.html>

Migration and Brexit. *The Migration Observatory* [online]. [cit. 2019-23-03]. Dostupné z: <https://migrationobservatory.ox.ac.uk/projects/migration-and-brexit/>

MILIBAND, Ed. We'll close this unfair low-wage loophole. *The Independent* [online]. 5. 1. 2014 [cit. 2019-04-28]. Dostupné

z: <http://www.independent.co.uk/voices/comment/well-close-this-unfair-low-wage-loophole-9039081.html>

Nigel Farage keynote speech, UKIP 2014 spring conference (28Feb14) [online]. [cit. 2019-04-28]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=A6JgyJp_QJw

Nigel Farage Speech on Immigration, 4th March 2015 [online]. [cit. 2019-04-28].

Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=OSB0JoMO0S4>

Review of the balance of competences. *GOV.UK* [online]. [cit. 2019-04-09]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/guidance/review-of-the-balance-of-competences>

UKIP Lord Pearson - Pre General Election Speech 2010 - Part 1 of 2 [online]. [cit. 2019-04-28]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=hks2SbiVlzE>

Where we come from. *Liberal Democrats* [online]. [cit. 2019-04-09]. Dostupné

z: <https://www.libdems.org.uk/history>

YouGov Survey Results. *YouGov* [online]. 2015 [cit. 2019-03-25]. Dostupné z:

https://d25d2506sfb94s.cloudfront.net/cumulus_uploads/document/cp262wkexb/November_Eurotrack_Website.pdf

TEZE BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	
Jméno:	Šárka Janáková
E-mail:	sarkajanakova@seznam.cz
Studijní obor:	Mezinárodní teritoriální studia
Semestr a školní rok zahájení práce:	ZS 2018/2019
Semestr a školní rok ukončení práce:	LS 2018/2019
Vedoucí bakalářského semináře:	doc. PhDr. Michal Kubát, Ph.D
Vedoucí práce:	Mgr. Jan Váška, Ph.D
Název práce:	Politická debata o otázce volného pohybu osob ve Spojeném království mezi lety 2010 a 2016
Charakteristika tématu práce (max. 10 řádek):	Práce se zabývá analýzou posunu postojů čtyř hlavních britských politických stran – Konzervativní, Labouristické a Liberálně demokratické strany a Strany nezávislosti Spojeného království – vůči otázce volného pohybu osob mezi lety 2010 a 2016. Analýza posunu ve vyjadřovaném postoji probíhá na základě kvalitativní obsahové analýzy většinou dvou vyjádření dané strany – volebního programu či projevu čelního představitele strany – ve čtyřech zvolených milnících daného časového období. Těmito milníky jsou všeobecné volby v roce 2010, konec přechodné doby pro Bulharsko a Rumunsko na přelomu let 2013 a 2014, volby do Evropského parlamentu roku 2014 a všeobecné volby v roce 2015. Pro lepší srovnání postojů napříč stranami využívá práce metodu rámování, díky níž jsou u jednotlivých postojů určeny dominantní tematické rámce vyjadřovaného postoje.
Zdůvodnění úprav a změn tématu od zadání projektu do odevzdání práce (max. 10 řádek):	Od zadání projektu nedošlo ke změně tématu práce, došlo však k upřesnění a vybrání analyzovaných politických stran a stanovení přesných milníků ve vybraném časovém období. Byla také upřesněna metodologická stránka práce, přičemž v oblasti analýzy posunu postojů politických stran byly pro lepší srovnání v rámci časového období zvoleny škály negativity/pozitivity a prominentnosti. Pro dosažení lepšího srovnání postojů napříč stranami byla následně zvolena metoda rámování.
Struktura práce (hlavní kapitoly obsahu):	Úvod 1 Volný pohyb osob v kontextu britského členství v Evropské unii 2 Imigrace z Evropské unie do Spojeného království 3 Analýza postojů britských politických stran k otázce volného pohybu osob mezi lety 2010 a 2016 3.1 Postoj Konzervativní strany 3.2 Postoj Liberálně demokratické strany 3.3 Postoj Labouristické strany 3.4 Postoj Strany nezávislosti Spojeného království 4 Srovnání postojů britských politických stran a jejich dominantních tematických rámců

Závěr

Prameny a literatura (výběrová bibliografie, max. 30 hlavních titulů):

BALE, Tim. Putting it Right? The Labour Party's Big Shift on Immigration Since 2010. *Political Quarterly* [online]. 2014, 85(3), 296-303 [cit. 2019-05-08].

CAMERON, David. PM letter to President of the European Council Donald Tusk. gov.uk [online]. 10. 11. 2015 [cit. 2019-03-23]. Dostupné z: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/475679/Donald_Tusk_letter.pdf

CONSERVATIVE PARTY EUROPEAN ELECTION MANIFESTO 2014 [online]. 2014 [cit. 2019-04-30]. Dostupné z: <http://conservativeeurope.com/publications/EUROPEAN%20MANIFESTO%202014.pdf>

DEACON, David a Dominic WRING. The UK Independence Party, populism and the British news media: Competition, collaboration or containment?. *European Journal of Communication* [online]. 2016, 31(2), 169-184 [cit. 2019-05-08].

ENTMAN, Robert M. Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm. *Journal of Communication* [online]. 1993, 43(4), 51–58. ISSN 0021-9916, 1460-2466 [cit. 2019-05-08].

Liberal Democrat Manifesto 2010 [online]. 2010 [cit. 2019-04-30]. Dostupné z: http://www.manifesto.com/wp-content/uploads/2015/09/libdem_manifesto_2010.pdf

Liberal Democrats Manifesto 2015 [online]. 2015 [cit. 2019-04-30]. Dostupné z: https://d3n8a8pro7vhm.cloudfront.net/libdems/pages/8907/attachments/original/1429028133/Liberal_Democrat_General_Election_Manifesto_2015.pdf?1429028133

MAURITS VAN DER VEEN, A. The purpose of the European Union: Framing European integration. In: *The political economy of European integration: theory and analysis*. London ; New York: Routledge, 2005.

Migration and Brexit. The Migration Observatory [online]. [cit. 2019-23-03]. Dostupné z: <https://migrationobservatory.ox.ac.uk/projects/migration-and-brexit/>

MILTON, Thomas. Renegotiating the European Union's free movement and social security coordination policies: Britain's approaches and interests. *Australian & New Zealand Journal of European Studies* [online]. 2018, 10(2), 2-16 [cit. 2019-23-03].

PIKNA, Bohumil. *Evropský prostor svobody, bezpečnosti a práva (prizmatem Lisabonské smlouvy)*. Praha: Linde, 2010. Vysokoškolské právnické učebnice.

Review of the Balance of Competences between the United Kingdom and the European Union: Single Market: Free Movement of Persons [online]. HM Government. 2014 [cit. 2019-04-08]. Dostupné z:

https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/335088/SingleMarketFree_MovementPersons.pdf

Review of the balance of competences. GOV.UK [online]. [cit. 2019-04-09]. Dostupné z: <https://www.gov.uk/guidance/review-of-the-balance-of-competences>

THE CONSERVATIVE MANIFESTO 2010 [online]. 2010 [cit. 2019-04-30]. Dostupné z: <https://conservativehome.blogs.com/files/conservative-manifesto-2010.pdf>

The Conservative Party Manifesto 2015. Conservatives.com [online]. [cit. 2019-04-30]. Dostupné z: <https://www.conservatives.com/manifesto2015>

THE LABOUR PARTY EUROPEAN MANIFESTO [online]. 2014 [cit. 2019-04-30]. Dostupné z: http://www.manifesto.com/wp-content/uploads/2015/09/LABOUR_PARTY_euro_manifesto-2014.pdf

The Labour Party Manifesto 2010 [online]. 2010 [cit. 2019-04-30]. Dostupné z: http://www.cpa.org.uk/cpa_documents/TheLabourPartyManifesto-2010.pdf

The Labour Party Manifesto 2015 [online]. 2015 [cit. 2019-04-30]. Dostupné z: <http://www.manifesto.com/wp-content/uploads/2015/08/BritainCanBeBetter-TheLabourPartyManifesto2015.pdf>

The Liberal Democrat manifesto for the 2014 European Parliament elections [online]. 2014 [cit. 2019-04-30]. Dostupné z: https://d3n8a8pro7vhmx.cloudfront.net/libdems/pages/5056/attachments/original/1398775863/UK_LibDem_2014_Euromanifesto_Clear_Print.pdf?1398775863

UKIP MANIFESTO 2014 [online]. 2014 [cit. 2019-04-30]. Dostupné z: <http://www.manifesto.com/wp-content/uploads/2015/09/UKIP-2014-EuroManifesto.pdf>

UKIP MANIFESTO 2015 [online]. 2015 [cit. 2019-04-30]. Dostupné z: <https://d3n8a8pro7vhmx.cloudfront.net/ukipdev/pages/1103/attachments/original/14292950/UKIPManifesto2015.pdf>

UKIP Manifesto April 2010 [online]. 2010 [cit. 2019-04-30]. Dostupné z: <http://www.manifesto.com/wp-content/uploads/2015/09/UKIPManifesto2010.pdf>

VASILOPOULOU, Sofia. Mixed feelings: Britons' conflicted attitudes to the EU before the referendum. policy-network.net [online]. 7. 9. 2015 [cit. 2019-05-07]. Dostupné z: <https://policynetwork.org/publications/papers/mixed-feelings-britains-conflicted-attitudes-to-the-eu-before-the-referendum/>

VASILOPOULOU, Sofia. UK Euroscepticism and the Brexit Referendum. Political Quarterly [online]. 2016, 87(2), 219 - 227 [cit. 2019-05-07].

Podpis studenta a datum

Schváleno	Datum	Podpis
Vedoucí práce		
Vedoucí bakalářského semináře		
Garant oboru		